

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОГАТИЋ
ОПШТИНСКА УПРАВА

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ
ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ
БОГАТИЋ**

КЊИГА 2

Шабац, септембар 2024.год.

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ
ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ
БОГАТИЋ**

Наручилац:

Општинска управа општине Богатић

Извршилац:

„СЕТ“ д.о.о. Шабац

директор: Миленца Срећковић, дипл.инж.гра.

Сарадници на изради Извештаја:

Весна Мијаиловић-Филиповић, дипл. инж. техн.

лиценца број: 371 L 218 12

Миланка Гајчански. Дипл.инж.техн.

лиценца број: 371 6802 04

Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ.

лиценца број: 203 0078 03 : 314 1802 03

Шабац, септембар 2024.год.

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ЛИЦЕНЦЕ

Садржај

УВОД.....	9
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	11
1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;.....	11
1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју плана.....	13
1.2.1. Обухват и опис границе подручја просторног плана.....	13
1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају.....	13
1.4. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене.....	17
1.4.1. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине.....	17
1.4.2. Разлози за изостављање одређених питања из поступка процене.....	20
1.5. Приказ варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму.....	20
1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.....	21
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	22
2.1. Општи циљеви.....	22
2.2. Посебни циљеви стратешке процене утицаја.....	26
2.3. Избор индикатора стратешке процене.....	27
3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	28
3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења плана и програма.....	29
3.2. Поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења.....	30
3.3. Приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;.....	34
3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине.....	37
3.4.1. Заштита земљишта и вода.....	37
3.4.3. Управљање отпадом.....	38
3.4.4. Заштита од буке и вибрација.....	39
3.5. Начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја.....	40
4. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ.....	42
5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА.....	43
5.1. Опис циљева плана и програма.....	43
5.2. Индикатори за праћење стања животне средине.....	44
5.2.1. Праћење квалитета ваздуха.....	45
5.2.2. Праћење квалитета вода.....	46
5.2.3. Мониторинг земљишта.....	46
5.2.4. Мониторинг буке.....	47
5.2.5. Јонизујућа зрачења.....	47
5.3. Права и обавезе надлежних органа.....	47
5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.....	48
5.5. Други елементи у зависности од врсте и обима плана.....	49

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	49
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, НАЧИН НА КОЈИ СУ У ПЛАН УКЉУЧЕНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	50
8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	52
ГРАФИЧКИ И ОСТАЛИ ПРИЛОЗИ.....	55

УВОД

Стратешка процена утицаја на животну средину (СЕА) је облик процене животне средине примењена у плановима, политикама и програмима, а не у пројектима.

На основу Одлуке о изради Просторног плана општине Богатић ("Сл лист Града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева", број 4/23), на седници одржаној 17.03.2023.год. приступило се изради Просторног плана општине Богатић 2025-2035. На истој седници је донета и Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана општине Богатић на животну средину 2025-2035. год. под бројем: I-R.158/2023-09.

Разлог вршења стратешке процене утицаја на животну средину и израде Извештаја о стратешкој процени је да се утврди: могући утицај планских решења на квалитет ваздуха, глобалну промену климе, квалитет вода, квалитет земљишта, биљни и животињски свет, природна станишта и биодиверзитет, заштитљена природна добра, становништво и здравље становништва, развој пољопривреде, енергетике, инфраструктуре, индустријске и друге објекте, културно-историјску баштину као и значај Просторног плана за заштиту животне средине и одрживи развој планског подручја.

Основна начела стратешке процене јесу:

1) Начело одрживог развоја - одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2) Начело интегралности - политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове.

3) Начело предострожности - свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4) Начело хијерархије и координације - процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми.

У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм.

5) Начело јавности - у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Основни циљ стратешке процене је да се обезбеди рано упозорење на широку скалу кумулативних ефеката резултираних акцијама нижег хијерархијског нивоа, који би били занемарени у процесу процене утицаја.

Стратешка процена утицаја је систематски процес за вредновање последица на животну средину предложене политике, плана или програма како би се осигурало да су оне у потпуности укључене и на одговарајући начин обрађене у најранијем могућем стадијуму доношења одлука, равноправно са економским и социјалним разматрањима.

Стратешком проценом утицаја предвиђена је мера обавезне примене еколошких критеријума при утврђивању намене земљишта у урбанистичким плановима. Таква мера је од суштинске важности за остваривање утврђених циљева заштите животне средине и полазна основа стратешке процене утицаја на животну средину.

Фазе у поступку стратешке процене утицаја пројекта на животну средину су следеће:

1. Припремна фаза која обухвата:

- одлучивање о изради стратешке процене
- избор носиоца израде извештаја о стратешкој процени
- учешће заинтересованих органа и организација

2. Извештај о стратешкој процени

3. Поступак одлучивања који обухвата:

- учешће заинтересованих органа и организација
- учешће јавности
- извештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности
- оцену извештаја о стратешкој процени
- сагласност на извештај о стратешкој процени

Извештај о стратешкој процени је кључни документ у процесу израде стратешке процене утицаја и представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм.

Извештај треба да садржи идентификацију, опис и процену могућих значајних утицаја на животну средину услед реализације плана или програма, као и да одреди мере за смањење негативних и повећање позитивних утицаја на животну средину.

Правни основ за израду стратешке процене утицаја је:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.135/04 и 88/2010)
- Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 - др. закон)
- Одлуке о изради Просторног плана општине Богатић ("Сл лист Града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева", број 4/23) и Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана општине Богатић на животну средину ("Сл лист Града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева", број 4/23).
- Закон о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/09 и 81/09 - исправка, 64/10 - Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - Одлука УС, 50/13 - Одлука УС, 98/13 – Одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/18, 31/2019, 37/2019- др. закон, 9/2020,52/21 и 62/23);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Сл. гласник РС", бр. 32/19);
- Правилник о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу ("Сл. гласник РС", бр. 22/15);
- Правилник о класификацији намене земљишта и планских симбола у документима просторног и урбанистичког планирања ("Сл. гласник РС", бр. 105/20);

Плански основ

Плански основ за израду ППО садржан је у одредбама:

- Закона о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020.г («Сл. гласник РС», бр. 88/10),
- Регионалног просторног плана за подручје Колубарског и Мачванског округа ("Сл. гласник РС", 11/15),
- Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад – Рума – Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац – Лозница (Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр.21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац- Лозница, „Службени гласник РС“, број 40/11, 39/19 и 88/20),
- ППППН Специјалног резервата природе “Засавица”, (“Сл. Гласник РС”, бр. 66/11),
- Измене и допуне ППППН транснационалног гасовода “Јужни ток”, (“Сл. Гласник РС”, бр. 66/11),

Планска документа од значаја за израду ППО Богатић:

- Измена и допуна ПГР за насељено место Богатић („Сл. лист општине Богатић“, бр. 03/18),
- ПДР ДП 1Б реда Шабац – Лозница у општини Богатић и ДП !.Б реда Слеччевић – гранични прелаз Бадовинци (Павловића мост), („Сл. лист општине Богатић“, бр. 23/19);
- ПДР граничног прелаза „Бадовинци“, („Сл. лист општине Богатић“, бр. 18/14);
- ПДР „Извориште пијаће воде“ у Богатићу („Сл. лист општине Богатић“, бр. 5/15);
- ПДР „Радна зона Дубље“ у Дубљу, („Сл. лист општине Богатић“, бр. 13/17);
- ПДР изградње силоса за смештај житарица у Клењу („Сл. лист општине Богатић“, бр. 15/14);
- ПДР за изградњу ППОВ „Салаш Црнобарски“ у општини Богатић, („Сл. лист општине Богатић“, бр. 30/21);
- ПДР за изградњу изворишта „Црна Бара“ у општини Богатић, („Сл. лист општине Богатић“, бр. 4/23);
- ПДР за ППОВ Богатић – прва фаза, на КО Црна Бара у општини Богатић, („Сл. лист општине Богатић“, бр.19/21).
- Други документи који су коришћени у изради ППО:
- “Богатић”, Профил, август 2023. године, Србија DevInfo (devinfo.stat.gov.rs)

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Повод за израду Стратешке процене утицаја на животну средину је израда Просторног плана општине Богатић.

Основни циљ израде Просторног плана општине (у даљем тексту ППО или план) је преиспитивање важећих планског решења и редефинисање граница грађевинског подручја сваког појединачног насеља, површина јавне намене, услова уређења и правила грађења за планиране намене, инфраструктурно опремање грађевинског земљишта утврђивањем траса, коридора и капацитета за саобраћајну, енергетску и комуналну инфраструктуру.

Основни циљ израде Стратешке процене утицаја је одрживи економски развој.

Локална управа треба својим заједницама да осигура стабилан економски развој на подручју свих насеља у смислу подизања стандарда становања, развоја делатности и опремљености инфраструктурним мрежама и објектима.

Циљ израде Стратешке процене је и подстицај развоју пољопривреде на територији сеоских насеља у складу са стратегијом развоја пољопривреде, увођења услова за подстицај развоја урбане пољопривреде (стакленичка и пластеничка производња, иновативне и савремене производње здраве хране, и сл.). како би се остварила веза између економског и друштвеног развоја.

Доношењем овог просторног плана ствара се основ за уређење и изградњу грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља: Бадовинци, Баново Поље, Белотић, Глоговац, Глушци, Дубље, Клење, Метковић, Очаге, Салаш Црнобарски, Совљак, Узвеће и Црна Бара и грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља, као и услови за даљу разраду планом обухваћеног простора, а све у складу са важећом законском регулативом. Просторни план је основа како за директно спровођење, тако и за даљу урбанистичку разраду.

1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;

Основни циљ израде Просторног плана општине Богатић је стварање планског основа за утврђивање стратегије организованог просторног развоја, заштиту, уређење и наменско коришћење простора, планирање нових зона развоја-припрема локација за инвестирање у

инфраструктурне објекте и друге привредне садржаје, а све у циљу осигурања квалитета живљења, међусобног повезивања различитих функција живота и рада у сеоским насељима, у циљу побољшања квалитета животне средине.

Један од циљева израде плана је заустављање даље деградације, превентивна заштита од свих планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја .

Подручја од интереса за општину Богатић: подручје угрожене животне средине (локалитети са повременим прекорачењем граничних вредности, сеоска и викенд насеља, подручја експлоатације минералних сировина, државни путеви I и II реда, велике фарме, зоне интензивне пољопривреде) са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. За ова подручја треба спречити даљу деградацију и обезбедити побољшање постојећег стања, како би се умањила деградација животне средине као ограничавајућег фактора развоја.

Пољопривредно земљиште, подручје интензивне ратарске и повртарске производње: Циљ: Заштита екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социо културних и других важних функција пољоп. земљишта, унапређивање просторно хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно прехранбених производа. Смернице од интереса за општину Богатић: Предузимање мера за спречавање еколошких и здравствених ризика везаних за интензивну, монокултурну и високо механизовану производњу, уз истовремено унапређивање система за наводњавање и одводњавање; развијање биолошких система производње, рециклирање инпута, редуковање потрошње минералних ђубрива и пестицида; подизање просечних приноса; спречавање ацидификације земљишта; рационално коришћење енергије и развијање обновљивих енергетских извора.

Шуме и шумско земљиште: Циљ: Управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Воде и водно земљиште: Циљ: интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју РС, третираног као јединствени водопривредни простор. Смернице од интереса за општину Богатић: Искоришћење хидропотенцијала реке Дрине; заштита од поплава.

Минералне сировине: Циљ: Строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту. Смернице од интереса за општину Богатић: Спречавање непланског коришћења минералних сировина (песак и шљунак) и подземних вода; систематично искоришћавање термалних и минералних вода, као извора обновљиве енергије и као фактора у развоју бањског туризма.

Подземне воде: Циљ: Планско и одрживо коришћење подземних вода, уз адекватне мере заштите, за водоснабдевање и флаширање, као извора геотермалне енергије и за унапређење бањског туризма. Смернице од интереса за општину Богатић: могућа топлотификација општине.

Коришћење обновљивих извора енергије: Циљ: Повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу РС. Смернице од интереса за општину Богатић: Коришћење обновљивих видова енергије, посебно геотермалне енергије.

Енергетска ефикасност објеката: Циљ: Повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу РС, од значаја за заштиту животне средине.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Циљ: Оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору РС и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Смернице од интереса за општину Богатић: Регионални систем снабдевања водом највишег квалитета - И: алувиони Мачве, Подриња и Посавине. Н: Богатић, Шабац, Лозница. Касније: део воде се упућује према Срему, преко С. Митровице до Руме; уређење водотокова и заштита од поплава.

Управљање отпадом: Смернице од интереса за општину Богатић: У Мачванској области је планирана изградња централног регионалног складишта опасног и медицинског отпада, за безбедно сакупљање и чување до третмана у националном центру.

Планска решења базирају се на просторним могућностима и рационалном и наменском уређењу простора. Неопходно је створити повољне услове за ефикасну реализацију планираних садржаја у планском подручју.

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју плана

1.2.1. Обухват и опис границе подручја просторног плана

Просторним планом општине Богатић обухваћена је целокупна територија општине Богатић, коју, према закону о територијалној организацији Републике Србије и локалној самоуправи ("Сл.гласник РС", бр. 129/07, 18/16, 47/18 и 9/20-др.закон) чине сва насељена места, односно, подручја свих катастарских општина, која улазе у састав ове територијалне јединице: Бадовинци, Баново Поље, Белотић, Богатић, Глоговац, Глушци, Дубље, Клење, Метковић, Очаге, Салаш Црнобарски, Совљак, Узвеће и Црна Бара.

Укупна површина подручја општине Богатић износи: 384.31km². На овом подручју се налази 14 катастарских општина и 14 насеља.

Подручје општинског центра, насеља Богатић је обухваћено границом плана генералне регулације који се примењује у целини, без измене.

Површине 13 катастарских општина сеоских насеља су обухваћене урбанистичким уређајним основама које су саставни део овог плана.

1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Концепција уређења подручја обухвата просторног плана подразумева дефинисање основне намене површина и начина њеног уређења и заштите, основне инфраструктурне коридоре и њихове заштитне коридоре, услове заштите и презентације природних и створених вредности, као и дефинисање подручја које би могла да позитивно или негативно утичу на дефинисану намену.

У подручју обухвата заступљено је пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, воде и водно земљиште, грађевинско земљиште и минералне сировине.

Основу привредног развоја општине Богатић чини пољопривреда, и у наредном периоду највећи акценат је на развоју те гране. Носиоци развоја прерађивачке и производне делатности су мала и средња предузећа и пољопривредна газдинства. Основно стратешко опредељење општине Богатић представља ревитализација читавог подручја општине путем динамичнијег и складнијег развоја привреде, привредне и друштвене инфраструктуре и подизања укупног друштвеног стандарда.

Генерално, територија општине Богатић, има врло квалитетан педолошки профил, који омогућава врхунску пољопривредну производњу и тиме изванредне могућности за развој прехранбене индустрије и терцијарних делатности. Повећање површина под системима за наводњавање, допринело би значајнијем интензивирању производње висококвалитетних пољопривредних култура узгајаних по начелима органске производње. Постојећи капацитети би могли, уз одговарајућа инфраструктурна улагања, уз савремену опрему и повећану производњу сировина (у условима наводњавања), да релативно брзо ревитализују производњу подручја.

У функцији просторног развоја је и очување и развој сеоских насеља и руралног предела. У зонама доминантне пољопривреде значајно је и јачање шумарства у функцији заштите пољопривредног земљишта.

1.3.1. Пољопривредно земљиште

У општини Богатић земљиште представља најзначајнији природни потенцијал, а пољопривреда основну привредну делатност. Мачва представља посебан педогеографски микрорејон, где су аридна клима и алувијални седименти и лес, као најчешћа литолошка подлога пресудно утицали на структуру педолошког покривача. На територији општине Богатић образовао се већи број типова земљишта. Најзаступљенија су аутоморфна земљишта (56,3%) и то гајњача (23,5%), а од хидроморфних земљишта најзаступљенији је алувијум (19,5%).

Чернозем: Биолошке особине чернозема (4,5%) условљене су неутралном реакцијом и садржајем хумуса. Ова врста чернозема је погодна за пољопривреду и уз примену агротехничких мера постижу се високи приноси.

Деградирани чернозем: Деградирани чернозем (13%) је заступљен је у деловима катастарских општина: Богатић, Дубље, Метковић, Глушци и Узвеће. Деградирани чернозем има добру водопропустљивост, која је резултат његове структуре и песковите подлоге, као и изражену способност капиларног пењања воде, што је од посебног значаја за наводњавање. Производна способност му је прилично велика, а за гајење воћа је погоднији од нормалног и излуженог чернозема.

Гајњача и гајњача у лесивирању: Обухвата делове катастарских општина: Бадовинци, Салаш Црнобарски, Глоговац, Совљак, Богатић, Дубље и Клење. У зони гајњаче среће се и чернозем у катастарским општинама Клење и Богатић и ливадско земљиште у катастарским општинама Богатић и Глоговац. Гајњача у лесивирању је заступљена у северозападном (Црна Бара и Баново Поље) и јужном делу општине (Бадовинци, Очаге и Клење). Према производним својствима спада у ред земљишта слабијих продуктивних особина. Оподзољивање се може спречити мелиоративним и агротехничким мерама.

Алувијум: Највеће површине под алувијумом се налазе у западном и северозападном делу општине, поред Дрине и Саве у атарима села: Бадовинци, С. Црнобарски и С. Бара. Мање површине се налазе поред реке Засавице. Пољопривредна вредност алувијалног земљишта је велика. Његове морфолошке, физичке и хемијске особине пружају повољне услове за пољопривредне културе, посебно поврће али за шуме и ливаде. Алувијална земљишта се убрајају у најплоднија, али низ околности умањује њихову вредност, као што су поплаве и бујични наноси. Ова врста земљишта је погодна за гајење интензивних ратарских култура.

Ливадско земљиште/ минерално-барско земљиште (Семиглеј): Ово земљиште се често описује као минерално- барско. У општини Богатић је заступљено на 16,4% површине и то у С. Бари, Б. Пољу, Богатићу, Глушцима, Метковићу, Узвећу, Богатићу и Белотићу. Минерално барска земљишта имају нешто слабије физичке особине. На њој добро успевају окопавине, крмно биље и поврће, слабије стрна жита.

Смоница хидрогена: Смоница спада у групу нешто тежих ритских црница. У општини Богатић је заступљена хидрогена смоница, на малим површинама у делу КО Белотић и Богатић. Агротехничке мелиорације захтевају калцификацију, хумизацију и гајење вишегодишњих трава (луцерке). На смоницама добро успевају окопавине, крмно биље и воће, а слабије жито.

Параподзол (псеудоглеј): У општини Богатић се појављује на два локалитета: у делу КО Глушци, Богатић и Баново Поље, у северном и КО Дубље у јужном делу општине. Заузима 6,8% укупне територије Општине.

Подручје општине Богатић се одликује земљиштем изузетно добрих бонитетних класа.

1.3.2. Шуме и шумско земљиште

Шумске биљне заједнице развијале у зависности од надморске висине и климатогених земљишта, од барске иве, до храста лужњака и граба. Садашњу аутохтону шумску вегетацију карактеришу различите фитоценозе. У северном делу су заступљене шуме топола и врба, у централном лужњака и граба, а у јужном делу Мачве храстова сладуна и цера и шуме лужњака и жутиловке.

На подводним теренима Мачве дуж речних токова Дрине и Саве заступљена је састојина меких лишћара (топољаци и врбаџи) коју граде следеће фитоценозе: шуме барске иве, дуж Засавице и у забареним стаништима; шуме бадемасте врбе, које смењују претходне на простору северне, северозападне и североисточне Мачве; шуме црвене врбе; шуме беле врбе, које су заступљене поред Саве, Дрине и око других река и мочвара; шуме сиве врбе, у појасу поред Дрине; шуме црне тополе; шуме беле тополе, дуж Саве и Дрине и по микродепресијама у Мачви; шуме црне јове, које су заступљене поред Дрине; шуме сиве јове, које су заступљене само на радној ади тј. напуштеном рукавцу Дрине.

На речним терасама у долинама Дрине и Саве и њихових притока у Мачви, пре привођења ових терена култури, расла је шума храста лужњака, представљена већим бројем варијетета од влажних до сувих. Шуме лужњака су се очувале у Мачви на малим површинама, углавном у малим забранима. Шуме лужњака и граба су заступљене на нешто већој висини од претходних, а шуме лужњака и цера на гредима и узвишењима која нису водоупорна. У саставу наведених типова шума заступљене су следеће врсте: багрем, брест, бели јасен, липа, пољски јасен, бели граб, клен, бели глог, трњина и друге. Ове шумске врсте расту на алувијуму са дубљом подземном водом, на ливадском земљишту, смоници и гајњачи, који се срећу на нижим оцедитијим теренима. Наведене врсте не чине непрекидне шумске комплексе, већ се појављују у виду букета праћени пузавицама и густим травним покривачем. На влажним теренима у овим шумским комплексима расту местимично топола јова и врба.

Шумовитост општине је ниска и износи 8,65% територије (3324,7ha¹). Највишу шумовитост имају насеља: Црна Бара (17,05), Салаш Црнобарски (14,58) и Глушци (12,37). Најнижу шумовитост територије имају насеља: Очаге (1,11%), Клење (3,02%) и Совљак (4,71%). Како је шумовитост на територији општине ниска, неопходно је унапређење стања шума и коришћење шума у складу са одрживим развојем и еколошким принципима као и повећање површина под шумама.

Подаци о шумском земљишту су добијени од Републичког геодетског завода и нанети су на све графичке прилоге плана. Подаци добијени од РГЗ се односе само на земљиште изван грађевинских подручја насеља.

1.3.3. Воде и водно земљиште

Мачва је богата површинским и подземним водама. Најзначајнији водотоци на подручју општине Богатић су реке Дрина у Сава. Мањи водотоци, који делом протичу територијом општине су Засавица, Јерез, Батар и Битва. Површинска хидрографија Мачве је значајно измењена мелиорацијама.

Вода и водотоци као добра од општег интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама. У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра. Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште).

У границама обухвата Просторног плана налазе се водопривредни објекти општег значаја, мелиорациони канали за прихватање и одвођење сувишних унутрашњих вода, као и канали са функцијом доводника воде за системе за наводњавање. Сви постојећи водопривредни објекти задржаће се и у будућим плановима као водно земљиште, како су унети у катастар, с тим да се обезбеди њихова сигурност, заштита и услови за одржавање.

1.3.4. Грађевинско земљиште

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана чине грађевинска подручја насељених места и грађевинско земљиште изван границе грађевинског подручја насеља.

У општини Богатић, према графичком читавању, грађевинско земљиште заузима 7.191 ha, односно око 19% територије општине.

¹ Максимална површина према доступним подацима. Због стања у приобаљу Дрине, податак највероватније није тачан нити га је могуће утврдити.

1.3.5. Геолошки ресурси

Од минералних сировина су у подручју обухвата просторног плана заступљене подземне воде, подземне термалне воде, као и неметаличне сировине, оверене резерве и експлоатациона поља шљунка и песка.

Општина Богатић је, као и цела Мачва, богата подземним водама изузетног квалитета. На подручју општине постоји више типова изданских вода, са великим резервама, у различитим геолошким срединама. Храњење издани у Мачви врши се инфилтрацијом вода реке Дрине и падавинама.

Термалне воде су откривене у тријаским кречњацима и најнижем делу неогених седимената у истражним бушотинама у катастарским општинама Дубље, Богатић, Белотић и Метковић (D-1 Дубље: 49,2°C; БД-1 Дубље: 50,5°C и нова истражно- експлоатациона бушотина ИЕБСЗ- 1/2002, температуре воде око 29°C, која се користи за загревање стакленика; ББ-1 Богатић: 75,5°C; ББ-2 Бељиште: 78 °C; ББЕ-1 Белотић: 34°C; БМЕ-1 Метковић: 63°C; Б2-1 Оглед: 30°C и Б2-2 Оглед: 39°C). Резултати досадашњих, основних геолошких истраживања су показали да су термалне воде доброг квалитета и да их има у довољним количинама. Термалне воде у неогеним седиментима, чија температура се креће од 18-29°C, су откривене на више десетина бушотина, тз. «артерских» бунара, на неколико локалитета у Богатићу, Белотићу и Клењу.

На бази резултата прелиминарне оцене геотермалних ресурса на подручју Мачве, постоје реални предуслови за интензивну експлоатацију и коришћење термалних вода: у пољопривреди, за загревање стакленика и интензивну производњу поврћа, воћа, цвећа, др. биља; загревање објеката у сточарству; за сушење биљних производа; у топоводним рибњацима за производњу конзумне рибе и рибље млађи; за спортско - рекреативне, туристичке и др. сврхе. Истраживања геотермалних ресурса нису завршена, као ни оцена резерви геотермалне енергије, али експлоатација и коришћење може да започне на локацијама индивидуалних потрошача, за потребе интензивне производње хране, цвећа, сушење биљних производа др. сврхе.

Од највишег значаја је дефинисање простора и услова за експлоатацију грађевинских материјала (шљунак и песак). Строга контрола експлоатације шљунка из плавног подручја реке Дрине и њено ограничавање, просторно и по обиму, уз обавезну рекултивацију простора након завршетка активности усаглашавање са условима заштите природе и вода морају бити један од главних циљева уређења простора и управљањем његовим планским развојем.

У складу са Условима од значаја за израду Просторног плана општине Богатић које је доставило Министарство рударства и енергетике РС (бр.000484618/2023 од 20.03.2024.године), Сектор за геологију и рударство је одобрило: Апликацију за истраживање литијума и бора, предузећа Edelweis Mineral Exploration doo Beograd, на локацији Петловача, решењем бр.310-02-01027/2021-02. Истражно поље је делом на територији општине Богатић, граница је представљена графичким прилогом плана и дефинисана је координатма темених тачака у државном координатном систему:

На простору који је обухваћен предметним планом; Министарство рударства и енергетике, Сектор за геологију и рударство је одобрио:

--Експлоатациона поља,

--Сагласност на пројекат одрживог коришћења природних ресурса подземних вода, (термална ривијера Богатић)

--Сагласност на пројекат одрживог коришћења природних ресурса подземних вода, (Општина Богатић),

--Експлоатациони простор (извориште у Богатићу и извориште у Црној бари),

--и оверене резерве (на 9 локација у Богатићу).

1.3.6. Потенцијали обновљивих извора енергије

На подручју Просторног плана, као потенцијали обновљивих извора енергије издвајају се: биомаса; биогаз; геотермална енергија; сунчева енергија; енергија ветра; хидроенергија и зелени водоник. С обзиром на то да обухват просторног плана припада пољопривредном подручју, да су истражене геотермалне бушотине, постоје предуслови за коришћење ових потенцијала као извора

обновљиве енергије мањих капацитета за производњу топлотне енергије за потребе пољопривредне производње и бањског туризма.

Сунчева енергија, с обзиром на повољну осунчаност, број сунчаних дана у току године овог простора, може се користити као обновљиви извор енергије. Коришћење енергије ветра може бити ограничена како неповољним потенцијалом ветра, тако и забраном подизања ветрогенератора у зонама еколошких и природних коридора.

С обзиром на то да се зелени водоник производи из воде – потенцијали су огромни, али је ограничавајући фактор производња електричне енергије из обновљивих извора. Тренутна производња струје из соларних и ветроелектрана у Србији нема превелик значај за електроенергетски систем Србије, али, како се овај удео буде повећавао рашће и потреба за складиштењем струје и коришћењем зеленог водоника.

Коришћење хидроенергетског потенцијала реке Дрине у склопу уређења њеног доњег тока, у складу са плановима вишег реда, чини се нереалним у овом планском циклусу (недефинисана државна граница, недостатак пројеката итд).

1.4. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

1.4.1. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине

Током израде плана и стратешке процене предметног плана на животну средину, која је текла паралелно са израдом плана, разматрана су и питања везана за заштиту животне средине и услови под којима се планиране активности могу реализовати.

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних органа.

Мере заштите животне средине дефинисане су у контексту заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта), што је у фази стратешке процене утицало на избор релевантних показатеља (индикатора).

Критеријуми за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и доношење одлуке о изради стратешке процене садржани су у Прилогу I Закона о Стратешкој процени. Ови критеријуми заснивају се на: карактеристикама Плана и карактеристикама утицаја. Питања која су разматрана у току израде Стратешке процене утицаја као и Просторног плана општине Богатић, дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја плана на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10) и Законом о заштити животне средине (135/04, 36/09, и 72/09- 43/11 – Уставни суд, чланови 34. и 35.).

Наведени Плански документ мора да буде у сагласности са просторним планом Републике Србије, просторним плановима вишег реда и планском документацијом у области вода: Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године („Сл. гл. РС“, бр.3/17), Уредбом о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.11/02), Планом управљања водама на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр.33/23) са програмом мера, Нацртом плана управљања ризицима од поплава са картама угрожености и картама ризика од поплава, Општим и оперативним планом за одбрану од поплава и др.

Деградација земљишта:

Деградацију земљишта изазивају и неадекватне агротехничке мере које се примењују приликом обраде. Најчешћа оштећења су: ацидификација земљишта, збијање, кварење структуре, стагнација воде, одношење земљишног материјала водом (површинска ерозија), оштећења ораничног слоја хемијским, физичким и биолошким процесима, загађења тешким металима, опасним и штетним материјама, недовољно контролисаном употребом пестицида и сл. Посебну опасност представља нерационална и технолошки неадекватна примена нитрата и нитрита са недозвољеним ефектима на биљни и животињски свет, земљиште и воду, као и не увек довољно контролисана употреба средстава за заштиту пољопривредних култура.

Квалитетно пољопривредно земљиште се све више губи претварањем у грађевинско.

На основу структуре земљишта сасвим је јасно да ратарство представља убедљиво најважнију пољопривредну грану, док је све остало практично споредна активност. Потпуно је извесно да ће ратарство и у будуће представљати основни вид пољопривредне делатности, а житарице, индустријско и крмно биље преовлађујуће културе.

Развој ратарства ће пратити узгој домаћих животиња, пре свега свињарство, као традиционална делатност на овом простору.

Ратарска производња јесте и остаће примарна делатност, не само у оквиру пољопривреде, већ и уопште на подручју општине Богатић, стога је одговоран и домаћински однос према пољопривредном земљишту од непроцењивог значаја. Уз све наведено, од велике важности јесу и мере селективне и контролисане примене пестицида, минералних ђубрива и других хемијских средстава.

Заштита шума

Ради очувања шума, забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа, самоволно заузимање шума, уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама. Забрањено је одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада како на шумском земљишту, тако и 200м од руба шуме, изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа, предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме; одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мењатако да угрожава опстанак или виталност шуме.

Уколико се планом предвиђа промена намене површина дефинисаних планским документом у шумарству, неопходно је у складу са чланом 22 Закона о шумама извршити измене и допуне овог планског документа (Основа газдовања шумама за одговарајућу газдинску јединицу) Трошкове измена и допуна сноси подносилац захтева на чију се иницијативу врше.

Концепција развоја шума и шумског земљишта у оквиру обухвата просторног плана, подразумева повећање површина под шумама, унапређење постојећих шума и њихово коришћење у складу са еколошким принципима и условима заштите природе, уз остваривање заштитних, културно - социјалних и производних функција.

Воде и водно земљиште

У складу са Законом о водама, Водопривредном основом, и овим Просторним планом, уредиће се заштита вода, заштита од штетног дејства вода, коришћење и управљањем водама, као добрима од општег интереса, услови и начин обављања водопривредне делатности, организовање и финансирање водопривредне делатности и надзор над спровођењем одредби.

На подручју општине Богатић, планира се праћење површинских и подземних вода ради потпунијег увида у квалитет вода и утврђивања потреба за предузимање мера у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Елиминацију или редукацију појединих параметара из састава воде за пиће, које не одговарају Правилником о утврђеним граничним вредностима, треба спровести путем објеката и опреме за кондиционирање вода. У садашњем тренутку једине мере кондиционирања су дезинфекција (активна мера) и испирање мреже (пасивна мера).

Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде. Код коришћења површинских вода за просторну и временску прераспodelу вода неопходна је изградња одговарајућих акумулација и регионалних система допремања воде, а све у рационалном односу са комплексним системом заштите и коришћења речних вода. Висококвалитетне воде би се користиле првенствено за водоснабдевање становништва, а воде нешто нижег квалитета треба користити за друге намене (снабдевање индустрије, наводњавање, рибарство итд).

Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште). Водно земљиште у обухвату просторног плана представља све површинске воде, баре и мочваре, водозаштитна подручја и захвати, водне акумулације и ретензије и заштићено је према важећим прописима.

Водно земљиште је заштићена и резервисана зона уз све водотоке. Водно земљиште дуж реке Дрине захвата површину коју обухвата успор од тзв. стогодишње велике воде, увећану за појасеве дуж обе обале ширине по 20 - 50m, зависно од положаја објеката и заштитних система.

Код река које су уређене и насипима, водно земљиште је простор унутар насипа, као и простор од најмање 50m од најудаљеније границе ножице насипа унутар брањене стране, који је резервисан искључиво за дренажне системе, као и за могуће касније доградње и надвишења насипа, уређење приобалног појаса и друге мере заштите. На водном земљишту није дозвољена било каква градња сталних објеката, али се може без ограничења користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме, воћњаци, виногради), спортске и рекреационе површине, али без објеката који би могли да ометају развој система за заштиту од вода и спровођење мера одбране (прилаз грађевинске механизације, проширење постојећих насипа при њиховом надвишењу, реализацију дренажних система). На водном земљишту које је у оквиру природних добара, потребно је активности ускладити са мерама заштите природе.

Концепција развоја природних система и ресурса

Концепција развоја природних система и ресурса се заснива на: заштити и унапређењу заштићених природних добара; заштити природних станишта и аутохтоних биљних и животињских врста; заштити водотока реке Дрине и њене обале од деградације и загађења; очувању природне физиономије обале; обезбеђењу опстанка флоре и фауне на што већој дужини обале предметног простора; валоризацији постојећих зелених површина, делова шума и друге аутохтоне вегетације, дрвореда, групе стабала и појединачних стабала, како би се она вредна заштитила кроз плански акт, адаптирала и просторно и функционално инкорпорирала у планирану концепцију система зеленила.

Саобраћај и положај општине Богатић

С обзиром на положај општине Богатић, Посторни план је заснован на њеном повезивању са другим функционалним подручјима на територији Републике Србије, Републике Српске, као и на бољем међусобном повезивању насеља на територији општине, ради активирања и коришћења ресурса и капацитета појединих области. Такође, значајно је и повезивање са међународним окружењем и успостављање прекограничне и међурегионалне сарадње.

Општина Богатић је погранична општина. Налази се у Западној Србији, у саставу је Мачванског округа и заузима његов северозападни део. Граничи се са Босном и Херцеговином (општина Бијељина), АП Војводином (Град Сремска Митровица) и Градом Шапцем.

Целокупна територија општине географски припада Мачви, која је од Семберије одвојена реком Дрином, а од Срема реком Савом. Река Дрина протиче западним делом Општине, дужином од око 24km. Ерозивним дејством Дрине део земљишта у западном делу Општине нашао се на левој обали реке, због чега река Дрина не представља западну границу општине Богатић. Река Сава представља непосредно после ушћа Дрине, границу према АП Војводина у дужини од око 12km, а највећим делом протиче северно од општине Богатић, подручјем општине Сремска Митровица, којој припада крајњи северни део Мачве. Веза са Семберијом се остварује преко моста на Дрини, код Бадовинаца, а са Сремом преко друмског и пешачког моста код Сремске и Мачванске Митровице.

Општина Богатић заузима периферни положај у централној Србији и у односу на главне осовине развоја Србије. Ова периферност је знатно смањена изградњом моста преко Дрине («Павловића ћуприја»), тако да ово подручје сада има улогу саобраћајне споне између Србије и Републике Српске у БиХ. Примарну инфраструктуру саобраћаја чине:

- коридор државног пута А3, који пролази сремским делом општине Сремска Митровица, и коридора државног пута А8 Рума - Шабац и ИМЗ реда Шабац-Лозница, на подручју општине Шабац са новим мостом преко Саве

- регионална једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга Рума – Шабац-Распутница Доња Борина-државна граница-Зворник Нови, која кроз подручје општине Богатић пролази у дужини од 2,43 км, са стајалиштем у Дубљу на стационажи у км 14+300
- пристаништа у Шапцу и С. Митровици.

Саобраћајно-географски положај и планирани развој инфраструктурних система допринеће постизању боље функционалне интегрисаности са суседним подручјима. Основни концепт будућег развоја саобраћаја на простору општине Богатић подразумева интеграцију свих саобраћајних видова и капацитета различитог хијерахијског нивоа који ће омогућити задовољење свих транспортних захтева са високим степеном доступности, комфора и високог нивоа интернасељског повезивања уз омогућавање оптималног опслуживања атара (сировинског залеђа) као значајног извора привредних активности у оквиру општинског простора.

1.4.2. Разлози за изостављање одређених питања из поступка процене

Предметном Стратешком проценом обухваћени су сви чиниоци животне средине. Анализирани су сви могући утицаји предметног плана и дат предлог мера за решавање проблема заштите животне средине.

Обзиром на сам положај општине Богатић, као пограничне општине, јер се граничи се са Босном и Херцеговином (општина Бијељина), АП Војводином (Град Сремска Митровица) и Градом Шапцем, то је код планираних будућих нових активности обавезно размотрити и прекограничне утицаје квалитета животне средине.

1.5. Приказ варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму

Приказ варијантних решења подразумева и варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине.

Варијантна решења се могу анализирати разматрањем и укључивањем битних чинилаца животне средине током припреме усвајања одређених планова и програма, утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и њиховим рационалним коришћењем кроз две варијанте:

- *ако се план реализује - варијанта одрживог развоја*
- *ако се план не реализује као целина или у неком његовом делу.*

Концепција плана условљена је затеченим стањем на терену, природним карактеристикама терена и потребама грађана да се заштити животна средина од неконтролисаних емисија штетних материја из радне зоне.

Циљ израде Просторног плана општине Богатић је планирање нових зона развоја-припрема локација за инвестирање у инфраструктурне објекте и друге привредне садржаје, у циљу побољшања квалитета живљења, међусобног повезивања различитих функција живота и рада у сеоским насељима.

Локална управа треба својим заједницама да осигура стабилан економски развој на подручју свих насеља у смислу подизања стандарда становања, развоја делатности и опремљености инфраструктурним мрежама и објектима.

Подстицај развоју пољопривреде на територији сеоских насеља у складу са стратегијом развоја пољопривреде, увођење услова за подстицај развоја урбане пољопривреде (иновативне и савремене производње хране).

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у Просторни план, и предметним Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају Варијанте 2. односно нереализовања планских решења, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу простора на територији Просторног плана Општине Богатић, ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

– Заузимање површина квалитетног пољопривредног земљишта непланском изградњом, праћено повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода неконтролисаним испуштањем отпадних вода индустрије и домаћинства, као и неконтролисаним применом хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;

– Настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређена одлагалишта отпада, стихијски насталих на више локација, без спровођења санитарних мера заштите и са вероватноћом настајања нових површина;

– Стагнација и назадовање у привредном и целокупном развоју простора у обухвату Просторног плана;

– Тренд повећања учешћа старијих добних група и погоршања старосне структуре становништва;

– Нереализовањем доградње/модернизације државних путева и општинске путне мреже, изградње железнице и капацитета немоторног саобраћаја наставиће се сценарио угрожавања животне средине и природних вредности предметног простора са изостајањем могућности за примену еколошких видова превоза;

– Деградирање водних ресурса и земљишта услед неадекватног третмана отпадних вода и нереализовања изградње капацитета инфраструктуре за одвођење комуналних и индустријских отпадних вода;

– Изостајање развоја категорије заштитних појасева;

– Изостајање реализације одговарајућих мера и режима заштите природног наслеђа и мера за очување подручја посебне намене СРП Засавица, и др.

Најповољније решење са аспекта заштите животне средине односи се управо на имплементацију планских решења односно на Варијанту 1 - варијанта одрживог развоја у складу са постојећим капацитетом животне средине, што је значајно повољније и има посебно позитиван утицај у областима управљања отпадом, у области коришћења односно фаворизације коришћења природних ресурса (изградња инфраструктурних објеката, планско и одрживо коришћење геолошких ресурса, коришћење геотермалних вода, подземних вода, унапређење заштите пољопривредног земљишта), као и планских решења у области заштите природних ресурса и природног наслеђа.

Одређена планска решења су директно или индиректно условљена стриктном применом мера заштите животне средине што ће довести до смањења притисака од привредних, саобраћајних и других потенцијално негативних утицаја, и тако позитивно утицати на смањење загађења у еколошки угроженим и деградираним подручјима.

1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене

За потребе израде Плана, прибављени су следећи услови за заштиту и уређење простора и изградњу објеката од надлежних органа, организација и јавних предузећа, који су овлашћени да их утврђују;

- Министарство заштите животне средине, Агенција за заштиту животне средине, под бројем 353-00-15/20/2023-02, од 28.12.2023.г.
- Услови Министарства Одбране, Управа граничне полиције, 03.5.8 бр.28-804 123-1, од 15.01 .2024. Београд,
- Завод за заштиту природе Србије, 03 бр.021-4409/3 од 25.12.2023.г.
- ЈП „Србијашуме“, број 2125 од 06.02.2024. године. На овом подручју, „Србија шуме“, ШГ „Борања Лозница“, газдују делом ГЈ „Савске аде“,
- НИС а.д. Нови Сад, Департман за спољне везе и односе са државним органима у Србији, бр. нм 444000 /ит—до/007721/2023, од 21.12.2023.г.
- Управа царина, Царинарница Шабац, број 01/1 Д44/3 датум: 05.01.2024,
- Акционарско друштво „Електромрежа Србије“ Београд, бр.130-00-УТД-003-31/2024-003, од 18.01.2024.
- РС, Републички Хидрометеоролошки завод, Београд, бр. 922-2-122/2023 од 12. јануар 2024.
- „Инфраструктура Железнице Србије“ Београд, бр.3/2024-29, од 11.01.2024.

- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд, Број: 000446336 2023 14840 007 000 000 001, „датум 11. јануар 2024.
- Водни услови број: 0004928262023 14843 000 000 000 001 оа 28. децембра 2023. год.
- Министарство рударства и енергетике, Београд, Број: 00048 46181/2023, датум 20.03.2024. год.
- Министарство заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије, број:0001486342024 14850 00,1000 000 001, од 20.03.2024,год. Решење о условима заштите природе.
- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за просторно планирање и урбанизам, Број:000498403 2023 14810 006 000 000 001, датум 23.01.2024, Београд,
- Министарство просвете, Сектор за ученички и студентски стандард и инвестиције, Број: 361 -01 -0007812023-05 датум: 03.01.2024. год. Београд,
- ЈП Путеви Србије, бр. 953-25967 од 19.01.2024.
- Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Одсек за санитарни надзор Шабац, Број : 530-3 53 -1012023-10, од 26.12.2023. год.
- Услови ЈП Србија гас, бр,06-01/3964/1, од 18.06.2024.
- Услови ЈКП Богатић, Број : 1705 – 1 / 2023 Дана : 24.06.2024.год.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима обављају се у току јавног увида, а резултати консултација саставни су део Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС”, 135/04 бр.88/10), општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

2.1. Општи циљеви

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове који они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу према специфичности плана, конкретном разматраном простору, намени површина и др.

Оперативни циљеви просторног развоја по областима:

Становништво:

- На подручју општине, према попису из 2022. године има 8.432 домаћинства. Просечна величина домаћинства се током времена смањивала, и данас износи 2,91. Највеће учешће имају домаћинства са једним и два члана 4206 или 49,9% и затим домаћинства са 3-5 чланова: 3435 или 40.7%. Домаћинства са 6 и више чланова има 791 или 9,4%.
- Стареење и одлив становништва посебно угрожавају сеоско становништво општине, у којој се са смањењем радно способног становништва губи способност за одрживо управљање природним добрима.
- Становништво у општини Богатић представља једну од старијих популација у Србији, са старошћу од 44,45 година у време пописа 2022. године (Србија 43,85). Удео младих је низак и опада, док је удео старијих висок и стално расте.

Мрежа насеља и организација јавних служби:

- постизање оптималног нивоа урбаног и руралног живљења у насељима, у зависности од укупних природних и створених потенцијала;

- Циљ је спречавање даљег одлива становништа, обезбеђењем просторних услова за развој стабилне привредне структуре, на тај начин омогућити одрживо коришћење постојећих ресурса и компаративних предности Општине;

Привреда:

- утврђивање стратегије развоја подручја компатибилне са основним циљевима развоја и унапређења природних и створених вредности и контроле утицаја привредних активности на животну средину.

Индустрија, мала и средња предузећа и предузетништво

- повећање конкурентске способности ради оснаживања улоге индустрије као покретача социо-економског раста, запошљавања и стандарда живљења у општини;
- олакшање предузетничке иницијативе и наставак подстицања развоја МСП, унапређење ефикасности пословања, повећање конкурентности, стимулисање и мотивисање инвестирања у МСП.

Пољопривреда:

- Унапредити продуктивност примарне пољопривредне производње, промовисањем технолошког прогреса и оптимизирањем односа између земљишта, материјалних улагања и људског рада;
- повећати економски допринос примарне пољопривредне производње, подизањем прерађивачких капацитета у руралним областима;
- обезбедити подршку организовању пољопривредних газдинстава и других актера руралне економије, ради обезбеђења прихода за уложена средства у развој пољопривредно прехранбене производње и друге економске активности на селу;
- повећати допринос пољопривреде у циљу задовољавања потреба локалних заједница у области заштите животне средине, развоја руралног туризма, производње обновљивих извора енергије и очувања свеукупних природних и створених вредности простора.

Шуме и шумско земљиште:

- стварање просторних услова за повећање површина под шумама и шумским земљиштем, које ће бити у функцији очувања биодиверзитета и стабилности екосистема;
- газдовање шумама ускладити са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара.

Туризам:

- валоризација природних и антропогених вредности на простору општине Богатић;
- дефинисање приоритетних туристичких производа/облика туризма;
- планирати садржаје и активности у циљу повећања туристичког промета и прихода од туризма;
- имплементирати међународно постављене стандарде, развојне планове ЕУ, који се односе на политику, циљеве и средства код планирања одговорног и одрживог развоја туризма.

Инфраструктура:

- стварање услова за развој саобраћајне инфраструктуре како би се подстакло развој руралних подручја и спречила депопулација насеља;
- будућа саобраћајна мрежа општине Богатић треба да буде сегмент саобраћајне мреже Србије на нивоу перспективних интер регионалних повезивања овог простора са окружењем;
- изградња нових саобраћајних капацитета чијом реализацијом ће се остварити нова веза (попечна веза Војводине и Мачве са Републиком Српском) и значајно минимизирати трошкови транспорта.

Водопривреда:

- дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода (коришћење геотермалних потенцијала);

- осигурање заштите и унапређење квалитета вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи;
- очување и унапређење заштите од поплава, ерозија и подземних вода, као и других видова штетног дејства вода;
- унапређење свих делатности на водама и око њих, како би се успешно могли реализовати други циљеви у области водопривреде;
- заштита и уређење каналских сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана;
- ваљано одржавати постојећу мрежу регулисаних корита, сачувати мелиорационе системе, заштитити подземна и површинска изворишта.

Енергетика и енергетска инфраструктура:

- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије;
- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- смањење негативних утицаја на животну средину подразумева модернизацију енергетских објеката укључујући ревитализацију и технолошко унапређење постројења за заштиту животне средине у циљу достизања стандарда ЕУ и норми дефинисаним међународним споразумима;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из обновљивих извора;
- смањење губитака и подизање нивоа енергетске ефикасности производње, транспорта, преноса, дистрибуције и коришћења енергије на свим нивоима.
- обезбедити квалитетну и сигурну испоруку електричне енергије диктирану потрошњом у наредном периоду за све потрошаче на подручју општине;
- у потпуности ревитализовати преносну мрежу;
- обезбедити коридоре за нову преносну мрежу;
- обезбедити довољан капацитет трафо станица 110/20kV;
- реконструисати постојећу мрежу и изградити нову 20 kV у складу са потребама.
- установљивање зона заштите и спровођење режима у зонама заштите термоенергетске инфраструктуре, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидентата на систему;
- максимално очување и мониторинг утицаја на биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридорима термоенергетске инфраструктуре и његовом непосредном окружењу;
- обезбедити квалитетну и сигурну дистрибуцију и транспорт природног гаса за све потрошаче.

Електронска комуникациона инфраструктура:

- омогућавање доступности савремених електронских комуникационих сервиса на целокупној територији и просторна покривеност поштанским чворовима, уз примену савремених технолошких решења свим грађанима, уз задовољење потреба специфичних друштвених група, укључујући особе са инвалидитетом, старије и социјално угрожене кориснике;
- обезбеђивање међуповезивања електронских комуникационих мрежа и услуга, односно оператора, под равноправним и узајамно прихватљивим условима;
- висок ниво заштите интереса потрошача у односу са оператерима,
- стално унапређење квалитета услуга електронских комуникација;
- обезбеђивање могућности крајњих корисника да, приликом коришћења јавних комуникационих мрежа и услуга, слободно приступају и дистрибуирају информације, као и да користе апликације и услуге по њиховом избору;
- обезбеђивању високог нивоа заштите података о личности и приватности корисника; осигуравању безбедности и интегритета јавних комуникационих мрежа и услуга.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ) и енергетска ефикасност:

- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних - обновљивих извора;
- развој и организовано коришћење ОИЕ;

- штедња енергије;
- коришћење енергетски ефикасне савремене опреме и уређаја и повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Заштита културних добара:

- валоризација, заштита, коришћење и презентација непокретних културних добара као развојног ресурса за потребе истицања локалног идентитета;
- прописивање детаљних услова заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисаних промена намене и непримерене реконструкције и изградње;
- коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе, уз напомену да се интегритет културних и природних вредности морају сачувати;
- усклађивање потреба за оживљавањем и модернизацијом објеката, са једне стране, са принципима очувања културног наслеђа и традиције, са друге стране.

Заштита природних добара:

- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеним подручјима, на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошких коридора;
- стварање услова за развој специфичних функција у подручјима која су планирана за заштиту у складу са условима заштите и одрживим развојем;
- очување станишта која су у нестајању и за њих везаних животних заједница и врста.

Заштита животне средине:

- заштита и очување природних ресурса од деградације у складу са основним принципима одрживог развоја планског подручја;
- поштовање ограниченог капацитета животне средине на локалитетима где постоје одређени антропогени притисци на природне ресурсе;
- формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
- коришћење природног гаса од стране свих корисника на предметном простору у циљу смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште и фаворизација употребе ОИЕ;
- повећање нивоа комуналне опремљености свих насеља у обухвату Просторног плана;
- обезбеђење услова за снабдевање свих насеља довољном количином воде за пиће одговарајућег квалитета;
- изградња канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода свих корисника у обухвату просторног плана;
- санација и рекултивација депонија и других деградационих пунктова на територији општине;
- безбедно прикупљање и одвожење комуналног отпада из насеља на регионалну депонију у Сремској Митровици;
- управљање посебним токовима отпада на територији општине;
- контролисана примена хемијских средстава заштите и вештачког ђубрива у пољопривреди;
- безбедно управљање отпадом животињског порекла у складу са стратегијом управљања отпадом и Законом о ветеринарству и подзаконским актима.

На основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине наведеним у плановима и стратегијама дефинисани су општи циљеви стратешке процене:

- управљање квалитетом ваздуха,
- управљање водама,
- заштита и коришћење земљишта,
- заштита од буке,
- управљање отпадом,
- климатске промене,
- управљање природним добрима,
- очување биодиверзитета и унапређење предела,
- јачање институционалне способности за заштиту животне средине.

2.2. Посебни циљеви стратешке процене утицаја

На основу наведених општих циљева плана, планираних намена површина које су дефинисане предметним планом, произилазе следећи **посебни** циљеви стратешке процене:

1. Смањење емисије загађујућих материја у ваздуху
2. Смањење загађења површинских и подземних вода
3. Смањење загађења земљишта
4. Смањење изложености буци и вибрацијама
5. Заштита, очување и унапређење природних ресурса,
6. Инвестирање у заштиту животне средине

Систем праћења стања животне средине (ваздуха, вода, земљиште, опасне, отпадне и штетне материје, бука, јонизујућа зрачења) регулисан је одговарајућом законском регулативом, која је детаљно наведена у поглављу 5.3. Стратешке процене утицаја.

Визија просторног развоја општине Богатић је да територија општине буде демографски стабилна са одрживим економским и социјалним развојем, инфраструктурно опремљена и саобраћајно приступачна, очуваног и заштићеног природног и културног наслеђа, квалитетне животне средине, и функционално интегрисана у окружење, уз јачање сарадње са суседним општинама и Градовима.

Посебни циљеви уређења, развоја и заштите подручја Просторног плана, који ће бити разрађени кроз циљеве развоја по појединим областима, су дати у следећој табели: :
Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене.

Табела бр.1. Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА				
ОПШТИ ЦИЉ ПЛАНА	ОПШТИ ЦИЉ СПУ					
- очување и унапређење укупних природних вредности и ресурса; - постизање равнотеже између еколошких, економских и друштвених чинилаца одрживог развоја подручја; - обезбеђивање вишег квалитета живљења ради задржавања локалног становништва и подстицања насељавања подручја; - коришћење ресурса и усмеравање активности у складу са примарном посебном наменом подручја и режимима заштите, кроз развој комплементарних активности примарној посебној намени подручја; окружење повећањем саобраћајне повезаности и јачањем функционалних веза; - успостављање ефикасног система управљања заштитом и развојем подручја.	Одрживо коришћење простора Просторног плана у смислу: - обезбеђења квалитетне животне средине заштитом чинилаца животне средине, -унапређењем система управљања отпадом и - рационално коришћење минералних и енергетских ресурса уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије са циљем минимизације загађења животне средине и -заштитом здравља становништва.	+				
ОБЛАСТИ У ПЛАНУ ЗА КОЈЕ СУ ДЕФИНИСАНИ ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СПУ Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:	А	Б	В	Г	Д
Природни ресурси	А. Одрживо коришћење и заштита воде, ваздуха и земљишта	+	+	+	+	+
Демографско социјални аспект развоја и мрежа насеља	Б. Интегрална заштита заштићених природних добара, биодиверзитета, геодиверзитета и заштита и унапређење предела	y+	y+	y+	0	+
Природне делатности	В. Унапређење управљања отпадом	y+	y+	y+	0	+
Саобраћај и инфраструктурни систем	Г. Рационална експлоатација инералних сировина и фаворизација коришћења ОИЕ	y+	y+	0	0	+
Заштита подручја	Д. Пропагација и подршка развоју одрживог туризма	+	+	+	+	+

+ - позитивно - компатибилно, 0- неутрално, У+- условно позитивно, - негативно

2.3. Избор индикатора стратешке процене

На основу дефинисаних општих и посебних циљева плана, врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Индикатори (показатељи, индекси) представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Индикатори су средство за изражавање (праћење) извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости.

Основни еколошки индикатори за које су критеријуми регулисани и дефинисани законом и на основу којих је могуће утврдити да ли и у којој мери одређене активности имају негативан утицај на животну средину су:

- вода,
- ваздуха,
- земљиште,
- бука.

Да би индикатори били поуздани, применљиви на свим нивоима планирања као и инструмент за поређење, неопходан је усаглашени систем праћења који подразумева:

- јединствене показатеље,
- јединице мерења, метод мерења,
- период праћења,
- начин обраде и приказивање резултата.

Квалитетна животна средина подразумева: чист ваздух; квалитетна вода за пиће, рекреацију и производњу; очувано пољопривредно земљиште, екосистеми и биолошка разноврсност; здравствено безбедна храна; уређена насеља и угодност боравка на радном месту и месту становања;

Рационално коришћење природних ресурса, посебно необновљивих или делимично обновљивих; боље искоришћавање сировина и енергије, смањење отпада и повећање степена рециклирања; безбедно депоновање комуналног, индустријског и опасног отпада; санација еколошких и просторних последица експлоатације сировина, итд; Заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште, вегетација и др.);

Заштита, обнова и санација стања живог света; очување природних предела посебне вредности и значаја, угрожених и ретких биљних и животињских врста; очување равнотеже екосистема и обнова оних који су нарушени; одржавање биодиверзитета.

Избор индикатора стратешке процене извршен је на основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине (Службени гласник РС, бр. 37/2011) а у складу са дефинисаним циљевима.

Представљају средство за праћење променљивих вредности чинилаца животне средине у односу постојеће стање – планирано стање

Табела бр.2.- Циљеви СПУ са индикаторима

Област	Циљеви СПУ	Индикатори
Вода	-заштита и очување квалитета површинских и подземних вода -смањење загађења површинских и подземних вода до нивоа да не постоји штетан утицај на квалитет - ублажавање негативног утицаја на хидролошки режим и квалитет вода	- Опремљеност локације комуналном инфраструктуром - квалитет површинских вода - квалитет подземних вода - анализе квалитета површинских и подземних вода
Ваздух	- смањење нивоа емисије штетних материја и гасова у ваздух - контролисање количине суспендованих честица у ваздуху - повећање удела сталних зелених површина у циљу побољшања	- мерење емисија укупних прашкастих материја -мерење емисија гасовитих продуката хемијске реакције у технолошким процесима и продуката сагоревања горива

	локалне продукције свежег ваздуха - развој и обезбеђивање сталних зелених површина у циљу смањења емисије прашине	- мерење квалитета амбијенталног ваздуха
Земљиште	- заштита и одрживо коришћење земљишта - рационална употреба земљишта - смањење контаминације земљишта коришћењем вештачких ђубрива и пестицида - очување и заштита квалитета земљишта	% контаминираних површина квалитет узорак пољопривредног земљишта, - производња довољних количина здраве хране, уз императив очувања плодности и виталности пољопривредног земљишта, као интегралног и ненадокнадивог природног ресурса.
Бука	Смањење изложености буци и вибрацијама	- изложеност буци/прекорачење дозвољеног нивоа буке у току дана и ноћи
Природни ресурси, биодиверзитет и предео	заштита, очување и унапређење природних ресурса, биодиверзитета и предела	Број, близина и врста активности које могу утицати на биодиверзитет
Институционални оквир	- јачање институционалне способности за заштиту животне средине - подизање квалитета простора и контролисање бесправне изградње, експлоатације и одвијања непланираних активности - унапређење служби за заштиту животне средине и јачање система мониторинга - Решавање проблематике одлагања и третмана свих врста отпада .	- Број информација о животној средини у средствима информисања, бр. постављених информација на сајтовима оператера , бр. урађених флајера и упутстава од стране оператера и надлежних органа . - Број мерних тачака у мониторинг систему који третирају локацију - Дефинисање правила уређења и грађења, урбанистичких параметара и мера заштите у планској документацији

Важно је истаћи да су наведени индикатори дефинисани у контексту реализације планских, а не технолошких решења. При томе, треба направити разлику између Стратешке процене утицаја (СПУ) и Процене утицаја (ПУ).

СПУ је плански оријентисана и разматра планска решења као основ за реализацију циљева одрживог развоја и заштите животне средине. Управо на оваквом схватању СПУ базирана је и предметна стратешка процена. Са друге стране, процене утицаја су технички и технолошки оријентисане са циљем да дефинишу мере заштите приликом израде главних пројеката (а не планова) како би се одређени негативни утицаји свели у законски дефинисане оквире.

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих утицаја плана на животну средину, према Закону о Стратешкој процени (Сл.гл.бр.88/10) члан 15, садржи следеће елементе:

- приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и

вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;

- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа

3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења плана и програма

Људска делатност у сфери привредних активности у основи представља узимање материјала из природе, њихово довођење у погодан облик (обработом или прерадом), затим израда неких других предмета који имају за циљ задовољење одређених потреба људске англомерације. Цео овај процес се одвија у природној средини проузрокујући одређене утицаје, углавном негативне, на њу.

Проблем заштите животне средине постао је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране индустријализације, изградње стамбених насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије као и недовољног познавања основних законитости из домена животне средине.

У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог.

Циљ израде предметне Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја који су усмерени на деградацију животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве границе дефинисане законском регулативом.

Богатић, представља Општински центар, претежно ушорено насеље мачванског типа, двоструко крстасто насеље; број станова: 2.823. У оквиру њега су смештене све јавне установе неопходне за функционисање једне општине.

Инфраструктурна опремљеност: ЦВС извориште са бунарима, потисним водом и резервоаром; ТС 110/20kV Богатић 1“31.5MVA; 32+9 ТС 20/0,4kV инсталисане ел. снаге око 20.74MW; ДАТЦ; ЈПМ (15350); Топлификација јавних објеката (геотермална вода) и бунари.

Центар насеља Богатић

За насеља у општини Богатић се може рећи да имају повољне природне услове, земљишне ресурсе високих бонитетних класа, богатство подземних вода и геотемалне енергије погодују развоју интензивне пољопривредне производње, туризма, спорта и рекреације. Популациона величина насеља делује као развојни потенцијал али неповољне старосне структуре. Земљишни потенцијал је довољан за будућу градњу. Близина Шапца, Сремске Митровице и Бијељине као великих потрошачких центара. Повољан положај насеља у односу на саобраћајну мрежу вишег реда.

Општи закључак: Просторни план општине Богатић се ради са циљем да се створе плански основи за утврђивање стратегије организованог просторног развоја, уређење и наменско коришћење простора, планирање нових зона развоја-припрема локација за инвестирање у инфраструктурне објекте и друге привредне садржаје, у циљу побољшања квалитета животне средине, тако да варијантна решења плана и програма нису разматрана.

Да би се постављени циљ остварио неопходно је сагледати планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја. Олакшавајућа околност у овом контексту је што су израда плана и стратешке процене два документа која се раде паралелно.

3.2. Поређење варијатних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења

Варијантна решења плана представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира.

Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем са циљевима плана.

Предметним ППО Богатић, анализирано је варијантно решење најповољније са становишта заштите животне средине.

а) Реализовањем плана оствариће се предвиђене активности као и мере за смањење потенцијалних негативних утицаја на животну средину које се односе на заштиту земљишта, воде, ваздуха, буке, вибрација.

Постојеће стање у општини Богатић када су у питању основни чиниоци животне средине уочени проблеми и предлози за њихово решавање:

3.2.1. Водоснабдевање

Водоводни систем општине Богатић снабдеваће се водом из постојећег изворишта у Богатићу и будућег изворишта „Црна Бара“, црпљењем воде из подземља чији квалитет је добар, тако да се пре упуштања у водоводну мрежу вода само хлорише како би се остварила и бактериолошка исправност.

Варијантна решења водоводног система

Планом је детаљно описано предложено решење са техничким и економским показатељима, хидрауличким анализама и коментарима о предностима и манам свих варијанти које могу бити од користи каснијем спровођењу просторног плана кроз евентуалну разраду планским документима нижег реда или урбанистичко техничком документацијом. Претходно се даје анализа постојећег стања водоснабдевања Богатића, чије се извориште користи за цео водоводни систем, а сам дистрибутивни систем Богатића биће основни водоводни систем.

Конзумно подручје потрошача воде представља целу Општину Богатић са свим насељима на том подручју. Терен је типичан равничарски са денивелацијом од неколико метара у смеру тока реке Дрине. Сама насеља су типично равничарска са малом спратношћу, малом густином становања, са стамбеним објектима поред главних саобраћајница и са приземним кућама са пољопривредном окућницом. Насеља су на малом међусобном размаку тако да ненасељени простор између два насеља је око 500-1500m. Ово је важно из разлога што дистрибутивни водоводни систем међусобно морају бити повезани.

Сама конфигурација терена, локација изворишта и распоред корисника воде условљавају могућа варијантна решења дистрибуције санитарне воде. Иако, на први поглед систем водоснабдевања изгледа једноставан, он је врло компликован и недефинисан. Наиме, извориште водоснабдевања је лоцирано приближно у центар потрошње воде.

Вода се на изворишту хлорише и дистрибуира потрошачима. Постоје две основне могућности дистрибуције воде и то:

- Да се вода посебном мрежом ниског притиска одведе до свих потрошача где би се формирао посебан дистрибутивни систем за свако насеље понаособ. Овај дистрибутивни систем

би обухватио резервоар (укопан или водоторањ) црпну станицу са фреквентном регулацијом или хидрофорима и разводну мрежу насеља.

- Да се вода са изворишта потискује директно у водоторњева појединих насеља око Богатића, као и у самом Богатићу. Ова међумесна водоводна мрежа би била и транзитна и дистрибутивна.

Ове основне две могућности имају већи број алтернатива које се такође морају размотрити (да ли за поједина насеља предвидети заједничке водоводне системе, или индивидуалне и слично). Из наведених разлога одабране су четири варијанте, од којих ће две имати по три алтернативе.

а) Прва варијанта обрађује решење предложено у Генералном пројекту из 1999. године, уз одређене модификације и побољшања. На заједничком изворишту водоснабдевања „Богатић“ се предвиђа изградња шест бунара (три постојећа и још три нова) капацитета 28-30l/s воде. Вода се на самом изворишту хлорише и директно потискује у међумесну разводну мрежу (међумесни регионални систем) која искључиво служи као транзитна мрежа. Значи, ови цевоводи имају намену транспорта воде до дистрибутивних центара сваког насеља. Свако насеље индивидуално решава дистрибуцију воде својим корисницима. Ова варијанта има три алтернативе које се односе на сваки дистрибутивни центар. Дистрибутивни центар је лоциран приближно у центар потрошње воде. Прва алтернатива обухвата решење са укопаним резервоаром и хидрофорском станицом, друга алтернатива је решење са укопаним резервоаром и црпном станицом са фреквентном регулацијом и трећа алтернатива са бустер станицом и водоторњем у самом насељу.

б) Друга варијанта обрађује заједнички водоводни систем високог притиска, који ће уједно бити и транзитни и дистрибутивни. Вода се из бунара потискује у четири водоторња (два у Богатићу, један у Клењу и један у Дубљу) који представљају основни водоводни систем општине. Поред овог система има још четири бустер станице које потискују воде у још четири водоторња за периферна насеља. Ова варијанта је повољна са аспекта минималне потрошње електричне енергије и једноставног начина руковања.

ц) Трећа варијанта је слична првој с том разликом што се предвиђа потискивање подземне воде у водоторањ на самом изворишту висине око 20-25m. Међумесна разводна мрежа је врло ниског притиска (2-2,5 бара) и она не може бити дистрибутивна. Диспозиција ове мреже је дата мало другачије у односу на прву варијанту. С друге стране је предвиђено и груписање појединих насеља у групне системе. И ова варијанта има по три алтернативе слично првој варијанти.

д) Четврта варијанта је слична другој уз одређене модификације. По овој варијанти међумесна водоводна мрежа је уједно и дистрибутивна.

Овим просторним планом је обухваћена и у њега „уграђена“ Прва варијанта водоснабдевања са Извориштем „Црна Бара“ интегрисаним у њега за који је израђен и посебан Генерални пројекат. У случају касније одлуке да се мрежа изводи по утврђеном начину неке друге варијанте, неопходно је у зонама значајних измена приступити изради ПДР-а.

Потребно је наставити са инфраструктурним опремањем свих насеља у Општини, изградњом општинског водовода.

3.2.2. Подземне воде

Општина Богатић је, као и цела Мачва, богата подземним водама изузетног квалитета. На подручју општине постоји више типова изданских вода, са великим резервама, у различитим геолошким срединама. Храњење издани у Мачви врши се инфилтрацијом вода реке Дрине и падавинама.

На подручју Мачве, постоје реални предуслови за интензивну експлоатацију и коришћење термалних вода: у пољопривреди, за загревање стакленика и интензивну производњу поврћа, воћа, цвећа, др. биља; загревање објеката у сточарству; за сушење биљних производа; у топловодним рибњацима за производњу конзумне рибе и рибље млађи; за спортско - рекреативне, туристичке и др. сврхе.

Истраживања геотермалних ресурса нису завршена, као ни оцена резерви геотермалне енергије, али експлоатација и коришћење може да започне на локацијама индивидуалних потрошача, за потребе интензивне производње хране, цвећа, сушење биљних производа др.

сврхе. Наставити са геотермалним истраживањима у складу са Условима Министарства рударства и енергетике РС (бр.000484618/2023 од 20.03.2024.године),

3.2.3. Изградња канализационе мреже и постројења за пречишћавање отпадних вода

На подручју општине Богатић не постоји ни један систем за пречишћавање и одвођење отпадних вода. Данас проблем упуштања отпадних вода у насељима општине Богатић решава се путем индивидуалних пропусних и водонепропусних септичких јама, малог капацитета чиме се загађује тло и подземне воде.

За део насеља општине Богатић: Богатић, Белотић, Клење, Дубље, Глоговац, Совљак, Црна Бара и Баново Поље, предвиђена је изградња потисног цевовода од црпне станице «Богатић» до реципијента реке Саве и секундарне канализационе мреже, канализационог система насеља Богатић, као и изградња општинског канализационог система са ППОВ у КО Црна Бара, реципијент река Сава.

Пречишћавање отпадних вода пре испуштања у реципијент, реку Саву, проистекло је из потребе да се допринесе побољшању квалитета животне средине општине Богатић, као и квалитету воде самог водотока.

Непостојање канализационе мреже директно су условила два фактора: релативно висок ниво подземних вода у целом Мачванском басену, као и већа удаљеност речних токова (Дрине и Саве). Активности на решавању овог проблема су у току, тако да је за насеље Богатић урађена комплетна пројектна документација за фекалну канализациону мрежу како на нивоу примарне, тако и на нивоу секундарне канализационе мреже и постројење за пречишћавање отпадних вода.

Што се тиче индустријских отпадних вода у насељу Богатић и у селима општине Богатић, нема значајнијих загађивача, а у перспективи евентуалне отпадне воде индустрије, мораће претходно, пре упуштања у рсгионалну канализациону мрежу да се третирају до квалитета отпадне воде који је прописан у регионалној канализационој мрежи. Фекалном канализационом мрежом, на којој ће бити серија црпних станица, моћи ће да се евакуишу само мање количине отпадних вода. Уколико се буду изградиле капацитети који ће имати значајније количине отпадних вода, морају се тражити друга решења за евакуацију и третман таквих вода

Општина Богатић је укључена у пројекат из области животне средине „Чиста Србија“, којим је предвиђена изградња канализационе мреже а подручју општине Богатић и постројења за пречишћавање отпадних вода.

Усвојена је варијанта са три канализациона система:

1) Канализациони систем “Богатић”

- Обухвата поред насеља Богатић и следећа сеоска насеља: Клење, Дубље, Белотић, Глоговац, Црну Бару, Совљак и Баново Поље са ППОВ у КО Црна Бара, реципијент река Сава.

2) Канализациони систем “Бадовинци и Салаш Црнобарски”

- Овај канализациони систем обухвата насеља Очаге, Бадовинце и Салаш Црнобарски са око 7000 становника, са ППОВ у КО Салаш Црнобарски, реципијент река Дрина .

3) Канализациони систем “Глушци – Дреновац”

- Овај канализациони систем обухвата насеља Метковић, Глушци и Узвеће и он се прикључује на канализациони систем “Дреновац” – Општина Шабац. Главни сабирни колектор полази из насеља Глушци, пролази кроз Узвеће и одводи отпадне воде до главне црпне станице “Узвеће”. У ову црпну станицу се упумпавају и отпадне воде из Метковића. Реципијент пречишћених вода је река Сава.

3.2.4. Земљиште

Највећи потенцијал општине Богатић представља плодно пољопривредно земљиште, које уз друге погодности (богатство воде и повољну климу) омогућује интензивну пољопривредну производњу. Земљиште као природни потенцијал претрпело је у целини измене, како у начину коришћења тако и у начину деградације.

Узроци деградације земљишта су разноврсни: биолошки, хемијски или механички, са различитом дужином трајања и интензитетом деградације. Најчешћи облици деградације

земљишта настају деловањем водне и еолске ерозије и услед хемијских загађења, чији су главни извори: хемијска средства која се користе у пољопривреди; отпадне воде; и загађујуће материје из ваздуха, које се таложе на земљишту.

У циљу заштите плодних орница општине Богатић од поплавних вода река Саве и Дрине, неопходно је предузети мере на реконструкцији и одржавању постојећих насипа. Подручје општине Богатић обухваћено је Републичким оперативним планом одбране од поплава за воде I реда у оквиру Сектора С.4.4. Касета Сава-Дрина (десна обала Саве од ушћа Церског ободног канала до ушћа Дрине, Дрина до Бадовинаца.

Зато је веома битна заштита земљишта и његово планско коришћење.

На територији општине Богатић је одавно констатован висок ниво подземне воде, а у одређеним периодима године, у пролеће и јесен, појављују се и велике количине придошлих површинских вода са Цера. Решавању овог проблема приступило се седамдесетих година прошлога века када су и урађени замашни радови на изградњи мреже водопривредних канала, којима су се сувишне воде евакуисале гравитационим путем до реке Саве а затим препумпавале системом црпних станица у исту. Постојећи природни водотоци, као и водопривредни канали у општини Богатић, користи се искључиво за одоводњавање земљишта.

Подручје општине Богатић подељено је, у геодетском смислу, на више и ниже подручје. У циљу заштите постојеће каналске мреже, неопходно је примењивати следеће заштитне мере:

- не деловима изграђене каналске мреже са обе стране корита канала неопходно је поставити заштити појас минималне ширине по 5m, од горњих ивица протицајног профила (за потребе инспекцијских стаза) на којима се не сме ништа градити;

- код укрштања инфраструктурних објеката са водоточима, потоцима и каналима, морају се испоштовати:

- горња ивица заштитне цеви објекта мора бити на минимално 1,5m испод нивелете дна нерегулисаних водотока и минимално 1m, испод нивелете дна регулисаних корита водотока и канала, уз прописно обележавање ових места и примену техничких мера заштите;

- код укрштања инфраструктурних објеката са водоточима и каналима у зони мостова, преко носећих конструкција, ДИК, мора имати сигурносу висину – зазор од минимум 0,8m до 1m у односу на коту велике меродавне воде водотока;

- нивелете планираних мостова и прелаза преко водотока и канала, морају бити тако одређене до доње ивице конструкција објеката (ДИК) имају потребан зазор од минимум 0,8 m до 1m у односу на велику меродавну воду водотока.

3.2.5. Депоније комуналног отпада

На подручју општине Богатић не постоји ни једна санитарна депонија. За депоновање смећа на подручју општине Богатић одређена је Централна јавна депонија „Нишно Поље“ у Богатићу. Све поступке у прикупљању и одлагању отпада обавља ЈКП „Богатић“ из Богатића и то са целе територије општине Богатића са 14 насељених места. Од 2019. године, већа количина сакупљеног отпада одвози се на регионалну депонију „Срем-Мачва“ у Сремској Митровици, а одређене количине пре свега кабастог и зеленог отпада и даље се депонују на Централној јавној депонији „Нишно Поље“.

Клима

Општина Богатић припада мачванској равници коју карактерише умерено континентална клима. Опште климатске прилике модификују специфични локални утицаји, пре свега морфолошке одлике (амфитеатрална отвореност према северу, мале висине). Са севера преко сремске равнице продиру утицаји сувље панонске континенталне климе, тако да ово подручје има сличне климатске карактеристике као суседни Срем. Падавине су углавном равномерно распоређене током године са максимумом крајем пролећа и почетком лета.

б) Нереализовање предметног плана

Доношењем овог просторног плана ствара се основ за уређење и изградњу грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља: Бадовинци, Баново Поље, Белотић, Глоговац, Глушци, Дубље, Клење, Метковић, Очаге, Салаш Црнобарски, Совљак, Узвеће и Црна Бара и

грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља, као и услови за даљу разраду планом обухваћеног простора општине Богатић. Просторни план је основа како за директно спровођење, тако и за даљу урбанистичку разраду.

Нереализовањем предметног плана продужиће се проблеми који постоје када је у питању стварање планске основе за реализацију започетих и планираних активности по питању заштите животне средине и наведених проблема чија је реализација планирана, или је започета.

3.3. Приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја дефинишу мере заштите.

Концепција развоја природних система и ресурса се заснива на: заштити и унапређењу заштићених природних добара; заштити природних станишта и аутохтоних биљних и животињских врста; заштити водотока реке Дрине и њене обале од деградације и загађења; очувању природне физиономије обале; обезбеђењу опстанка флоре и фауне на што већој дужини обале предметног простора; валоризацији постојећих зелених површина, делова шума и друге аутохтоне вегетације, дрвореда, групе стабала и појединачних стабала, како би се она вредна заштитила кроз плански акт, адаптирала и просторно и функционално инкорпорирала у планирану концепцију система зеленила.

Мрежа насеља: Циљ: Сагледавање заједничких интереса и потенцијала функцијских веза са прекограничним центрима у БиХ и унапређење сарадње пољопривреде са насељима Сремске Митровице. Планска решења: Општина Богатић је део ФУП Шабац, као општина у четвртој хијерархијској равни као локални центар II реда који остварује локални утицај на насеља своје територије и поједина насеља суседних општина.

Воде: Циљ: Трајно обезбеђење квалитета свих водотока према захтевима из Уредбе о утврђивању Водопривредне основе РС што подразумева да река Дрина одржава у IIа класи квалитета а само у екстремно маловодним ситуацијама се може допустити IIб класа.

Планска решења: Заштита изворишта регионалних система за снабдевање водом и алувиона Подриња, Мачве и Посавине у I и I/II калси квалитета, као и свих локалних изворишта. Заштита загађења земљишта и подземних вода.

Геолошки ресурси: Циљ: Планско и одрживо коришћење геолошких ресурса уз предузимање свих мера заштите животне средине и окружења, За општину Богатић су карактеристичне одредбе коришћења подземних вода као фактора привредног развоја и планско коришћење хидро геотермалног потенцијала.

Планска решења: Избегавање инсталирања нових прерадних капацитета (флотације, топионице и слично) металних руда у близини заштићених подручја природних вредности и непокретних културних добара и изворишта водоснабдевања. Истражна и експлоатациона поља подземних вода: Е-51, Извориште термалне ривијере, термоминерална вода, експлоатационо поље, Термална ривијера д.о.о; Е-02 лист 471, Извориште у Дубљу, бунар ИЕБСЗ-1/2002, термална вода, експлоатационо поље, ОД Еол Ивањица; Е-01 лист 473, Извориште термалне ривијере, термална вода, експлоатационо поље, бунар ББ-2, Бељиште, Ла Вердура д.о.о.

Привреда: Циљ: Привредни опоравак, повећање конкурентности привредних сектора (посебно индустрије и пољопривреде). Коришћење пољопривредног земљишта у сврху производње довољних количина здраве хране, уз императив очувања плодности и виталности пољопривредног земљишта, као интегралног и ненадокнадивог природног ресурса.

Планска решења: Концепт подразумева валоризацију и активирање територијалног капитала у мање развијеном подручју и стварање квалитетне привредне и социјалне инфраструктуре ради неравномерности у нивоу развијености, заостајања у развоју, сиромаштва, изолованости и слабе приступачности подручја. Пољопривреда, прерада пољопривредних производа и рибарство, засновани на ефикасној примарној производњи, изградњи мини фарми и

малих погона за прераду меса, млека, воћа, поврћа, рибе, развоју сточарства, повртарства, воћарства, повећању величине поседа, брендирању поседа, удруживање произвођача и др. Интензивније коришћење хидроенергије и обновљивих извора енергије. Предвиђа се коришћење геотермалних вода.

Туризам: Циљ: Остваривање концепта одрживог развоја туризма, уз развој међуопштинске, међурегионалне, прекограничне и међународне сарадње.

Планска решења: Боље и одрживо коришћење расположивих потенцијала. Подрињско мачванска дестинација, претежно у оквиру општине Богатић, у склопу Дрине као националног транзитно пловног и турно туристичког правца са примарним ресурсима речне обале и секундарним туристичким простором у залеђу. Обухвата општински центар Богатић са перспективним акватичким центром на бази геотермалних вода, планирани наутички камп са Марином на ушћу Дрине у Саву, мале планиране риболовне и рекреативне пунктове на Дрини и делу Засавице, као и гравитирајућа села и салаше, риболовне ревири, ловишта и друго. Предвиђен је развој туристичких производа: водног, сеоског и туризма специјалних интереса.

Водна инфраструктура: Циљ: Интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса што подразумева два регионална система за снабдевање водом насеља (Колубарског и Мачванског) и три речна система за коришћење, уређење и заштиту вода (Дринског, Колубарског и Савско-сремског). Осим водоснабдевања и санитације свих насеља, посебан циљ је и стварање услова за развој система наводњавања у Мачви.

Планска решења: Мачвански регионални систем за снабдевање водом: Ослања се на богата изворишта подземних вода у алувиону Мачве. Омогућавају да се из њих потпуно подмире потребе за водом Шапца, Лознице и Богатића са вишковима који се могу усмерити према Срему. Уредбом о утврђивању водопривредне основе Србије, предвиђа се могућност да се вода усмерава према београдском конзумном подручју како би се спојили Савско-београдски и Мачвански систем. Речни систем Дрине и речни систем Сава-Срем се посматрају као једна функционална целина јер су водни режими површинских и подземних вода тесно повезани заштитним системима на подручју Мачве. Четири каскаде на доњој Дрини се предвиђају у близини ушћа Дрине у Саву, унутар насипа, у кориту за велику воду.

Саставни део речног система јесте и каналска мрежа као и објекти за одбрану од поплава. Као приоритет у реализацији одбране од поплава је наведено насеље Бадовинци. Планирана ППОВ у свим насељима са више од 5000 еквивалентних становника а развој локалних, групних и индивидуалних система и начин пречишћавања се утврђује ПП ЈЛС.

Енергетика и енергетска инфраструктура: Циљ: Одрживи развој енергетике усклађен са енергетским, економским, просторним, развојем животне средине и другим регионалним специфичностима. Планска решења: Могуће остварити производњу еколошки прихватљивих облика енергије из обновљивих извора и то: Геотермалне енергије, енергије биомасе и сунчеве енергије. Започињање активности на реализацији каскадног система проточних ХЕ у зони доње Дрине, израдом одговарајуће инвестиционо техничке документације којом ће се проверити потенцијали. Изградња гасовода "Јужни ток".

Комунална инфраструктура: Циљ: Организовано сакупљање отпада у насељима и туристичким просторима, као и организовано уређење и одржавање објеката комуналне инфраструктуре у урбаним и руралним насељима.

Планска решења: Затварање, санација и рекултивација постојећих депонија и формирање регионалних депонија. Тенденције су да се трансфер станице лоцирају на земљишту некадашњих локалних депонија.

Изградања ППОВ и канализационе мреже у свим насељима општине Богатић, затварање непрописно урађених водопрпусних септичких јама.

Заштита животне средине: Циљ: Заштита, очување и унапређење квалитета животне средине на целој територији региона, унапређењем свих параметара животне средине заснованом на процени и мониторингу утицаја постојећих активности.

Планска решења: Зона интензивне пољопривреде у Мачви спада у подручје средњег степена загађености. Дефинисане су мере заштите земљишта, воде, ваздуха, јавног здравља и од екстремних ситуација.

Заштита природе и природних вредности: Циљ: Очување и унапређење биолошке и геолошке разноврсности, лепоте и разноликости природних и културних предела, објеката и феномена геонаслеђа и одрживо коришћење и презентација природних вредности. Строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите.

Планска решења: Споменик природе Стабло липе “Мира” и Специјални резерват природе “Засавица”. Објекти геонаслеђа: флувијални рељеф “Стари ток и рукавац Дрине”, Засавица у Мачви. Међународно значајна подручја: ИВА (Засавица и Доње Подриње), ИРА, РВА, Рамсарско и Емералд подручје (све Засавица).

Увидом у централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, констатовано је да у обухват Просторног плана општине Богатић, улази део Специјалног резервата природе “Засавица”, (К.О. Баноов поље и К.О. Црна бара) заштићено природно добро I прве категорије, (Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Засавица“, (Сл. гл. РС, бр.54/2019) и Меморијални природни споменик „Бубања“ (Решење о стављању под заштиту Меморијалног природног споменика „Бубања“, СО Богатић, бр. 163/76).

Поред националног аспекта заштите СРП „Засавица“, Засавица са ширим подручјем је заштићена и на међународном нивоу као: заштићени међународно значајни центри биодиверзитета – станишта заштићених врста од међународног значаја (ИВА, ИРА и РВА); Засавица са својим окружењем представља редак преостали очувани кутак природе у Европи и једно од најбоље очуваних станишта за птице мочварице и грабљивице у овом делу Европе.

Због својих орнитолошких вредности, Засавица је 2000. године према ИВА пројекту (Important Bird Areas – ИВА), увршћена у регистар подручја од међународног значаја за птице Европе (RS022 ИВА). Одређене су границе ИВА подручја које обухватају просторе значајне за фауну птица у површини од 4.670 ха. Засавица представља најбоље очувано станиште барских птица у Мачви и северозападној Србији (мали гњурац, мали вранац, чапљица, гак, мала бела чапља бела рода, црна рода, лабуд грбац и др.).

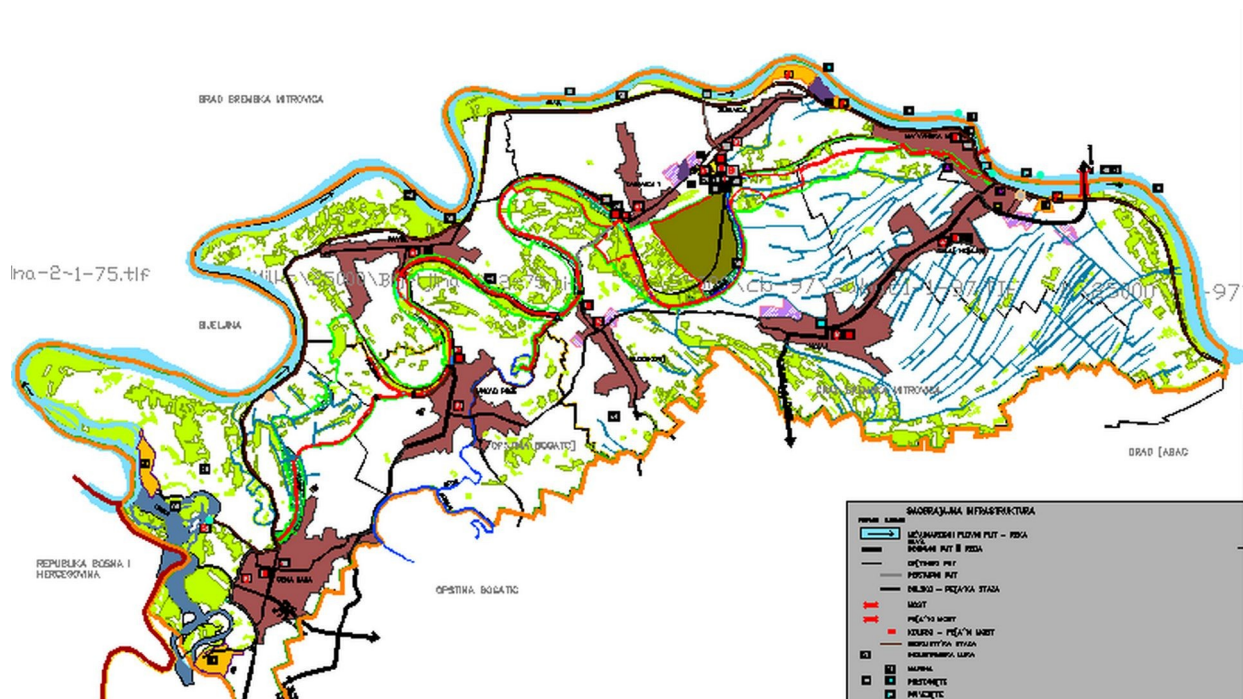
Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Засавица“, подручје водотока Засавице је стављено под заштиту, као природно добро од изузетног значаја. Сврстан је у I категорију заштите као специјални резерват природе, који са својом заштитном зоном чини јединствену целину. СРП „Засавица“ се налази под заштитом у циљу очувања природног водотока Засавица, карактеристичног за равничарске пределе и влажних станишта који се одликују значајном разноврсношћу врста и природних реткости.

Површина резервата обухвата површину од 670,99ха на којој је установљен режим II степена заштите а његова заштитна зона је на 1.150 ха. Простором доминира речни биотоп кога чини речица Засавица укупној дужини од 33,1km и притока Батар.

Уредбом о утврђивању ППППН Специјалног резервата природе “Засавица” обухваћен је део територије општине Богатић, површине око 6.008 ха (КО Баново Поље и КО Црна Бара). Засавица обезбеђује опстанак значајном броју рањивих, угрожених и крајње угрожених врста и угрожених екосистема (према класификацији IUCN из 1994. и 2007. године).

У обухвату ППППН се налазе подручја очуваних природних целина која представљају станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја. Дивље врсте биљака и животиња на овим локалитетима су заштићене на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, број 5/10).

Доње Подриње је на просторима уз реку Дрину између Мачве и Семберије, од ушћа Јадра у Дрину код Лешнице до ушћа Дрине у Саву код Црне Баре, са површином од 4.706ха, такође увршћено у регистар подручја од међународног значаја за птице (RS023 ИВА). Део овог подручја се налази у обухвату ППППН и представља комплекс јединствених станишта насталих флувијалном ерозијом са ретким врстама птица.

Извод из просторног плана Посебна намена простора СРП "Засавица"

3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине

Планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијалних негативних утицаја на животну средину односе се на заштиту: земљишта, воде, ваздуха, буке, вибрација, јонизујућих и нејонизујућих зрачења, биљни и животињски свет, станишта, заштићена природна добра, становништво, инфраструктурни и други објекти.

Циљ израде стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја на животну средину и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве границе дефинисане законском регулативом.

Да би се постављени циљ остварио неопходно је сагледати планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијалних негативних утицаја на животну средину.

Израда плана и стратешке процене су два процеса која су се одвијала паралелно, међусобно се допуњавајући, чиме се планска решења у току израде коригују са аспекта заштите животне средине.

3.4.1. Заштита земљишта и вода

Воде и водно земљиште

Мачва је богата површинским и подземним водама. Најзначајнији водотоци на подручју општине Богатић су реке Дрина и Сава. Мањи водотоци, који делом протичу територијом општине су Засавица, Јерез, Батар и Битва. Површинска хидрографија Мачве је значајно измењена мелиорацијама.

Вода и водотоци као добра од општег интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама. У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра. Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште).

У границама обухвата Просторног плана налазе се водопривредни објекти општег значаја, мелиорациони канали за прихватање и одвођење сувишних унутрашњих вода, као и канали са функцијом доводника воде за системе за наводњавање. Сви постојећи водопривредни објекти задржаће се и у будућим плановима као водно земљиште, како су унети у катастар, с тим да се обезбеди њихова сигурност, заштита и услови за одржавање.

Земљишта у мањој или већој мери су деградирана различитим природним и антропогеним процесима. Као основи фактори деградације земљишта могу се издвојити:

1. **Природни:** водна и еолска ерозија, честе суше, самопаљење тресетишта;

2. **Антропогени:**

– **Инфраструктура** (заузимање земљишта изградњом инфраструктурних објеката, првенствено саобраћајница; неадекватно канализација отпадних вода, непречишћавање отпадних вода и велики број несанитарних септичких јама),

– **Пољопривреда** (нестручна и често неконтролисана примена вештачких ђубрива и хемијских средстава).

Заштита вода и земљишта спроводи се са циљем спречавања загађења која могу настати као последица продирања непречишћавање отпадних вода из несанитарних септичких јама, атмосферских вода отеклих са површина загађених полутантима, а односе се на мере заштите које се морају предузети како у фази планирања и пројектовања тако и током изградње и експлоатације.

Највећи потенцијал општине Богатић представља плодно пољопривредно земљиште, које уз друге погодности (богатство воде и повољну климу) омогућује интензивну пољопривредну производњу.

На територији општине Богатић је одавно констатован висок ниво подземне воде, а у одређеним периодима године, у пролеће и јесен, појављују се и велике количине придошних површинских вода са Цера.

У циљу заштите плодних ораница општине Богатић од поплавних вода река Саве и Дрине, неопходно је предузети мере на реконструкцији и одржавању постојећих насипа.

Зато је веома битна заштита земљишта и његово планско коришћење.

3.4.2. Заштита ваздуха

Смањење загађења ваздуха се односи на смањење сумпордиоксида, азотних оксида и угљен монооксида и других полутаната у ваздуху. Да би урбанистичке мере биле ефикасније неопходне су и административне мере заштите, које се утврђују одговарајућим прописима чијом применом је могуће утицати на побољшање стања.

Мере и услови се односе на:

– обезбеђивање централизованог начина контроле ваздуха и постављање мерних станица за контролу ваздуха,

– коришћење расположивих видова обновљиве енергије за загревање/ хлађење објеката, као што су соларна енергија, постојећи хидрогеотермални ресурси и слично.

3.4.3. Управљање отпадом

Планирати начине прикупљања и поступања са отпадним материјама, како са комуналним отпадом, тако и са осталим врстама отпада, односно материјалима и амбалажом у складу са законом којим је уређено управљање отпадом и другим важећим прописима из ове области и Локалним еколошким акционим планом општине Богатић; обезбедити довољан број одговарајућих посуда за сакупљање комуналног и другог отпада у оквиру објеката станица.

У току извођења радова на изградњи планираних садржаја, предвидети следеће мере заштите:

– грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току изградње сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену локацију, односно обезбедити рециклажу преко правног лица које има дозволу за управљање овом врстом отпада,

– хумусни слој земљишта уклоњен због извођења радова сачувати и искористити за санацију локације након изградње објекта;

– није дозвољено складиштење земље од ископа, грађевинског материјала, чврстих отпадака, течних горива и мазива и других штетних материјала на уређеним зеленим парковским површинама.

Са свим врстама отпада поступати у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 1/2016 и 95/2018 - др. закон, 35/23), и другим подзаконским актима, предавати овлашћеним предузећима за даљи третман / рециклажу или збрињавати тако да стварање неугодности и негативних утицаја на животну средину нема.

3.4.4. Заштита од буке и вибрација

Бука је посебан облик физичког загађења. Као звучно таласно кретање, она изазива штетне ефекте на слушни апарат и психу људи. Звук се преноси ваздухом у отвореном простору или кроз непрекинуте зрачне пролазе као што су отворени прозори, ходници, системи цевовода и канала. Дозвољени ниво буке који не ремети здравље људи је 45 dB. Гласни разговори, музика, вика и сл. може бити и до 90 dB, колико се региструје и у неким пословним просторима. Праг бола износи 120 dB. Константна бука угрожава рад срчаног мишића, крвни притисак, сан.

У циљу смањења нивоа буке потребно је:

– примена одговарајућих грађевинских и техничких мера за заштиту од буке, у радној средини и околини планираних објеката, којом се обезбеђује да бука емитована из техничких и других делова објеката не прелази прописане граничне вредности, у складу са *Законом о заштити од буке у животној средини* („Сл. Гласник РС”, број 96/21) и *Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини* („Сл. Гласник РС”, број 75/10).

3.4.5. Мере заштите живота и здравља људи

Просторно планирање је веома комплексан процес и омогућава креирање одрживих заједница. Прецизније, оно подразумева интегрисање секторских политика и законске регулативе како би се побољшао квалитет живота.

Одрживо планирање представља значајну карику у имплементацији одрживих планских решења и утицаја на здравље становништва. Иако веома комплексна веза, модели имплементације планских решења као и инструменти (студија процена утицаја пројеката на животну средину, студије утицаја на здравље људи и др.), имају веома важну улогу у очувању здравља људи.

Веома је важна веза здравља људи и животне средине. Исправно управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени и њихово синергијско дејство. Утицај услова животне средине на здравље људи је велико, јер је становништво свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине. Темелји се на промоцији здравља и примарној превенцији, а инструментализује кроз тимски и интердисциплинарни рад, мултисекторску сарадњу, као и све облике партнерства.

Здравствени проблеми у оквиру јавног здравља у Републици Србији решавају се на свим нивоима, али најефикасније решавање проблема постиже се у јединицама локалне самоуправе.

Формулисање политике и стратегије у овој области усклађено је са препознатим функцијама јавног здравља, у складу са препорукама Светске здравствене организације.

Активности које се спроводе у области јавног здравља, обухватају:

- праћење, евалуацију и анализу здравственог стања популације;
- здравствени надзор, истраживање и контролу ризика и претњи по јавно здравље;
- промоцију здравља;
- друштвено учешће у здрављу;
- развој политика за здравље путем партиципаторних процеса у оквиру постојећих друштвено-економских односа;
- јачање институционалних капацитета за планирање и менаџмент у јавном здрављу;
- подршку обезбеђивању једнаке доступности неопходној здравственој заштити;
- развој и обуку људских ресурса у јавном здрављу;

- обезбеђивање квалитета здравствених услуга на индивидуалном и популационом нивоу;
- истраживања у јавном здрављу;
- смањивање ефеката ванредних ситуација и несрећа по здравље становништва, укључујући превенцију, ублажавање, спремност, одговор и рехабилитацију.

На квалитет живота и здравља људи у позитивним смислу, може имати привредни и економски развој подручја, кроз нове могућности запошљавања, промовисање економског напретка, стварање услова који поправљају животни стандард и позитивно утичу на социјални и емотивни живот појединаца.

3.5. Начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја

Карактеристике утицаја се могу посматрати кроз вероватноћу, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија, просторна димензија, кумулативна и синергијска природа утицаја.

Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ (НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан Синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални (Рег) Национални (Нац) Међународни (Међ)

У складу са *Законом о стратешкој процени* (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката. Ови ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја. Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Као пример се може навести загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергетски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Табела бр.3. Анализа утицаја планских решења у односу на циљеве Стратешке процене

Циљеви стратешке процене			
Планска решења по секторима	Одрживо коришћење и заштита ваздуха, воде и земљишта		
1. Активности на заштити квалитета ваздуха			
Израда локалних регистара загађивача	+	И	КС
	П	Др	Рег
Обезбеђивање редовног рада аутоматских мониторинга станица у саставу државне мреже	+	И	К
	П	Др	Нац
2. Активности на заштити квалитета вод е			
Адекватна заштита квалитета вода	+	И	КС
	ЈП	Др	Рег
Адекватна заштита од вода	+	И	КС
	ЈП	Др	Нац
Успостављање мреже мониторинга емисије отпадних вода	+	И	К
	ЈП	Др	Рег
Континуирано праћење квалитета површинских и	+	+	КС

подземних вода	ЈП	ЈП	Међ
3. Активности на заштити квалитета земљишта			
Израда катастра деградираних и контаминираних локалитета	+	И	СИ
	ЈП	Др	Per
Изградња комуналне инфраструктуре	+	И	КС
	ЈП	Др	Per
Контролисана примена хемијских препарата у пољопривреди	+	И	КС
	П	Др	Per
Евидентирање ерозионих подручја и примена антиерозивних мера заштите	+	М	СИ
	П	Др	Per
Успостављање ефикасних механизма заштите плодних ограничених земљишта и предузимање мера за спречавање еколошких и здравствених ризика	+	М	К
	П	Др	Л
Успостављање еколошки оптималних односа између пољопривредног и шумског земљишта (изградња ветрозаштитних појасева)	+	И	КС
	ЈП	Др	Per
4. Активности на заштити и коришћењу минералних сировина			
Истраживања и експлоатација нафте и гаса у складу са принципима одрживог развоја	+	И	КС
	ЈП	Др	Per
Експлоатација и прерада опекарских и геолошких ресурса по принципима БАТ технологија	+	И	К
	П	Ср	Л
5. Активности на смањењу нивоа буке			
Смањивање нивоа буке поред саобраћајница и индустрија које угрожавају становање	+	И	Пс
	МН	Кр	Л
6. Заштита природних добара, заштита биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета, предела			
Заштита и адекватно управљање свим заступљеним типовима предела (природним и културним) Заштита и очување биодиверзитета и природног генофонда	+	М	К
	П	Др	Нац
Заштита и очување биодиверзитета и природног генофонда	+	М	К
	П	Др	Л
7. Активности и развојни програми за развој привреде			
Заустављање прекомерног ширења индустријских локалитета на рачун квалитетног пољопривредног земљишта	+	И	КС
	П	Др	Per
Рационално коришћење земљишног фонда	+	И	К
	П	Др	Per
Развој и фаворизација еколошке (органске) пољопривреде	+	И	К
	П	Др	Per
8. Активности и развојни програми у области водопривредне инфраструктуре			
Идентификација загађивача површинских и подземних вода	+	И	К
	ЈП	Ср	Per
Формирање микрорегионалних система водоснабдевања	+	М	К
	П	Др	Per
Каналисање сепарационим системом и пречишћавање отпадних вода (ППОВ) свих насеља већих од 5.000 ЕС, и мањих насеља која се налазе у зони заштите изворишта	+	И	КС
	ЈП	Др	Per
Одбрана од поплава	+	И	К
	П	Др	Нац
9. Активности и приоритетни развојни програми у области саобраћајне инфраструктуре			
Активности на реализацији (пројектовање и изградња)	+	И	КС

путне мреже насеља, ревитализација, модернизација и допуна мреже.	ЈП	Др	Л
10. Активности и приоритетни развојни програми у области управљања отпадом			
Сепарација отпада на месту настајања и рециклажа	+	И	К
	П	Др	Л
Адекватно управљање опасним отпадом и отпадом животињског порекла	+	И	КС
	ЈП	Др	Per
Изградња регионалних депонија комуналног отпада којима гравитирају општине у обухвату Плана	+	И	К
	ЈП	Др	Per
Санација и рекултивација локалитета напуштених, неуређених депонија и депонија индустријског отпада	+	И	КС
	ЈП	Др	Per

4. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Стратешка процена утицаја на животну средину је урађена за потребе израде Просторног плана општине Богатић, паралелно са њим, односно у фази планирања.

Извештај о стратешкој процени према члану 16. Закона о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја на животну средину, одређују аспекти заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Имајући у виду ову чињеницу, као и чињеницу да се стратешке процене утицаја на животну средину израђују за просторни план, нема потребе давати смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима.

Плански документи су просторни и урбанистички планови.

Просторни планови су:

1. Просторни план Републике Србије
2. Регионални просторни план
3. **Просторни план јединице локалне самоуправе**
4. Просторни план подручја посебне намене.

Урбанистички планови су:

1. Генерални урбанистички план,
2. План генералне регулације,
3. План детаљне регулације.

За све просторне и урбанистичке планове Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

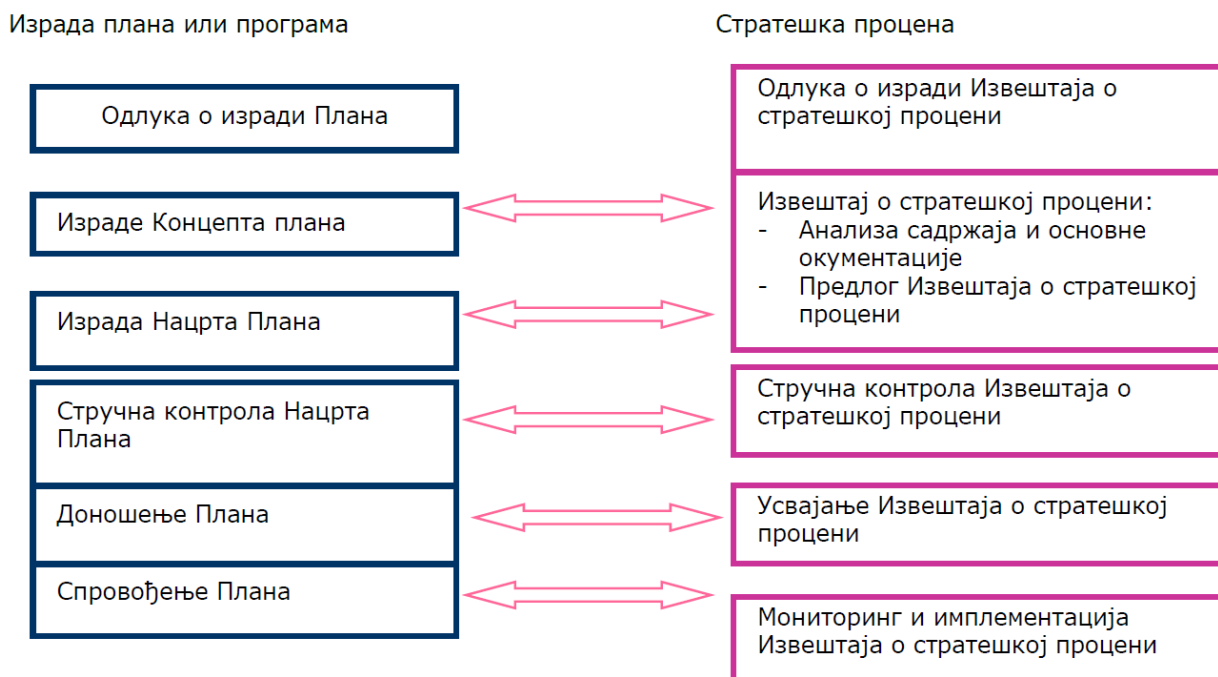
У том контексту, сходно пропозицијама и одредбама Закона о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и 36/09.), може се тражити израда Студије о процени утицаја на нивоу израде пројектно-техничке документације за појединачне објекте. У тим случајевима, носилац пројекта је, у складу са чланом 8. Закона о процени утицаја, у обавези да се обрати надлежном органу са захтевом о одређивању потребе израде Студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр.135/04, 36/09 и 72/09 – 43/11 – Уставни суд), в Законом о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09), Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 69/2005), и Уредбом о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројекта за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 114/08).

Међутим, стратешка процена је делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би биле потпуно компатибилне, процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде планова или програма.

Циљеви Стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Нацрта Просторног плана.

Шема 1. приказује принцип, којим су се стручњаци -обрађивачи руководили при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Плана и Стратешке процене.

Шема 1. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

5.1. Опис циљева плана и програма

На основу специфичности предметне локације, принципи просторног развоја се заснивају на дефинисању коначног циља који се представља кроз подизање развијености и атрактивности два важна туристичка центра, уз поштовање њихових природних особености.

Циљеви стратешке процене

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљању података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Просторним планом Републике Србије (ППРС) дефинисан је и један од основних циљева који указује да је заштита животне средине инегративни део свих сегмената плана. Осим тога, стратешки је постављен захтев за обавезним усклађивањем простора са капацитетом и ограничењима природних и створених вредности, са потребама социоекономског развоја, што представља основни концепт одрживог развоја.

Просторни план Републике Србије као стратешки развојни плански докуменат, оријентисан је пре свега, на изналажење могућности решавања најзначајнијих просторних проблема који су настали у претходном периоду као и на утврђивање дугорочних циљева уређења простора и насеља. На тај начин стратешки циљеви заштите животне средине дати одредбама ППРС представљају факторе очувања еколошког интегритета простора, односно рационалног коришћења природних ресурса и заштите животне средине.

Стратешком проценом утицаја предвиђена је мера обавезне примене еколошких критеријума при утврђивању намене земљишта у урбанистичким плановима. Таква мера је од суштинске важности за остваривање утврђених циљева заштите животне средине и полазна основа стратешке процене утицаја на животну средину.

Општи циљеви стратешке процене на основу виших планских докумената су:

- Сузбијање непланске градње и ненаменског коришћења простора,
- Активирање нових зона за привређивање уз поштовање критеријума заштите животне средине за уравнотежено коришћење простора,
- Оптимално управљање и коришћење природних ресурса,
- Подизање и јачање еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношењу одлука у погледу мера заштите животне средине,
- Сагледавање и смањење загађења животне средине сагласно општим тендецијама у свету.

На основу наведених општих циљева стратешке процене, планираних намена површина које су дефинисане предметним планом, произилазе следећи посебни циљеви:

- Ефикасна заштита подземних вода,
- Заштита ваздуха од загађења,
- Заштита земљишта од загађења,
- Контролисано поступање са отпадом,
- Заштита од буке,
- Контролисано коришћење грађевинског земљишта у контексту заштите животне средине,
- Избегавање стварања еколошких конфликта између привредних активности с једне стране и становања и заштићених добара са друге,
- Смањење ризика од могућих удеса у складиштима, производним постројењима и другим објектима и при транспорту материја које ће се складиштити..

5.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Праћење стања животне средине врши се мерењем., испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине и то: **ваздуха, воде, земљишта и буке.**

Табела бр.4.- Индикатори за праћење стања животне средине

Циљеви СПУ -	Индикатори	Орган надлежан за праћење
Смањење загађења ваздуха	-основни параметри загађености ваздуха	Агенција за заштиту животне средине
-Смањење загађења земљишта	-квалитет узорака земљишта	Овлашћене лабораторије за земљиште Агенција за заштиту животне средине
-Управљање водама, подземним, површинским, отпадним водама, у складу са прописима	- квалитет површинских вода - квалитет подземних вода - квалитет термалних вода - квалитет пречишћених вода	Оператери, локалне самоуправе, референтне лабораторије Агенција за заштиту животне средине
- Управљање отпадом у складу са прописима (комунални, индустријски, амбалажни..отад који настаје у оквиру производних комплекса)	- бр. постављених канти и контејнера на локацијама постојећих и будућих -склопљени уговори са овлашћеним оператерима за	Локална самоуправа , оператери, Министарство надлежно за послове

	управљање отпадом	жс, Агенција за заштиту животне средине
Смањење изложености буци и вибрацијама	- прекорачење дозвољеног нивоа буке у току дана и ноћи	Локална самоуправа, оператери, Министарство надлежно за послове зашт-жив.сред.,

5.2.1. Праћење квалитета ваздуха

Праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Закон о заштити ваздуха од загађивања (Сл.гласник РС,36/09, 10/2013 и 26/2021 - др.закон) дефинише основне одредбе, права, обавезе и интересе које су усмерене у правцу очувања квалитета ваздуха.

Законом о заштити ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 10/2013 и 26/2021 - др.закон); чланом 8. предвиђено је да се оцењивање квалитета ваздуха врши обавезно у погледу концентрација сумпор диоксида, азот диоксида и оксида азота, суспендованих честица олова, бензена и угљенмоноксида, а може и за друге загађујуће материје, које су као такве утврђене релевантним међународним прописима.

За праћење квалитета ваздуха неопходни су улазни подаци који се читавају са аутоматске метеоролошке станице:

- температура (°Ц),
- релативна влажност ваздуха (%),
- ваздушни притисак (мбар),
- биланс Сунчевог зрачења (W/m²),
- брзина ветра (м/с) и
- правац ветра (О).

Потребна је и база података опасних материја која садржи следеће елементе:

- хемијски елемент,
- формула,
- физичко-хемијске особине,
- ниво концентрације по класама угрожености,
- синоними,
- запаљивост.

Циљеви Програма контроле квалитета ваздуха су:

- Утврђивање нивоа загађености ваздуха
- Праћење трендова загађености ваздуха у току више година
- Оцењивање квалитета ваздуха на основу поређења са нормама
- Утврђивање мера за санацију у циљу побољшања квалитета ваздуха
- Утврђивање критичних ситуација и алармних стања у циљу упозорења јавности и предузимања неопходних мера
- Оцена утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, климу и шумске екосистеме.

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем имисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања.

Резултати мерења концентрација загађујућих материја пореде се са граничним вредностима имисија (ГВИ), те се на основу обављених анализа утврђују стање и трендови, на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

5.2.2. Праћење квалитета вода

Према Закону о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др закон) у циљу праћења стања загађености вода врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода, на прописан начин, на одговарајућим местима сагласно Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС", бр. 18/2024).

Комунална и друга предузећа која испуштају отпадне воде у реципијенте и јавну канализацију дужна су да поставе уређаје за мерење, да мере и региструју количине отпадних вода и да податке о томе достављају јавном водопривредном предузећу.

Предузећа и друга правна лица која имају уређаје за пречишћавање отпадних вода и мерне уређаје дужна су да ове уређаје одржавају у исправном стању, обезбеде њихово редовно функционисање и воде дневник рада уређаја за пречишћавање вода, као и да, уколико испуштају отпадне воде у пријемнике и јавну канализацију, обезбеде испитивање квалитета воде које испуштају и њихов утицај на пријемник и то преко овлашћених организација за вршење ових испитивања.

Предузећа која врше испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде у току истог дана.

5.2.3. Мониторинг земљишта

Квалитет земљишта контролише се сходно следећој законској регулативи:

- Закона о заштити земљишта („Сл. гл. РС“ бр. 112 /15) дефинише системско праћење квалитета земљишта, праћењем индикатора за оцену ризика од деградације земљишта, као и спровођењем ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора што је ближе дефинисано у Уредби о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма .

- Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Сл. гласник РС", број 30/2018 и 64/2019)

- Уредбе о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10, 30/18 – др.уредба) и Према Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Сл. гласник РС", број 30/2018 и 64/2019) утврђене су граничне вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту.

Пре извођења радова потребно је утврдити стање и стабилност терена истражним геомеханичким радовима.

Према Закону о пољопривредном земљишту, у циљу утврђивања количина опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање, врши се испитивање пољопривредног земљишта и воде за наводњавање, и то у складу са Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање (Сл.гласник РС бр. 23/94) и по програму који доноси Влада.

Испитивање опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање обавља организација коју овласти министарство надлежно за послове пољопривреде. Овлашћена организација дужна је да обавештава то министарство о резултатима испитивања.

Испитивање плодности земљишта и утврђивање квалитета вештачких ђубрива врши под условима, на начин и по методама утврђеним посебним прописом који доноси министарство надлежно за послове пољопривреде. Плодност земљишта испитује се сваке пете године. Ова испитивања организација коју за то овласти министарство надлежно за послове пољопривреде.

Генералне мере заштите и очувања земљишта

1. Израда катастра загађивача
2. Законска регулатива из области емисије неорганских и органских загађивача
3. Употреба чистих технологија
4. Примена Система контроле плодности земљишта и рационалне употребе ђубрива

5.2.4. Мониторинг буке

Мониторинг буке врши се систематским мерењем, оцењивањем или прорачуном одређеног индикатора буке у животнбој средини, којој су изложени људи, посебно у изграђеним подручјима, у јавним објектима, у близини школа, болница и других зона осетљивих на буку.

Правно или физичко лице које је власник, односно корисник извора буке дужно је да на прописан начин обезбеди појединачно мерење буке, изради извештаја о мерењу буке и сноси трошкове мерења буке у зони утицаја, у складу са наведеним законом.

Мерење буке у животној средини може да врши овлашћена стручна организација ако испуњава прописане услове за мерење буке у складу са овим законом.

Бука не сме да пређе граничне вредности буке на отвореном простору у зони са којом се граничи, према намени простора, сагласно важећој Уредби, („Сл.гласник РС“, бр. 75/2010).

5.2.5. Јонизујућа зрачења

Према Закону о заштити од јонизујућих зрачења ради откривања присуства, утврђивања опасности, обавештавања и предузимања мера заштите од јонизујућих зрачења, врши се, по прописаним условима и на прописан начин, систематско испитивање садржаја радионуклеида у животној средини (ваздуху, боравишним просторијама, земљишту, рекама, језерима, мору, чврстим и течним падавинама, биљном и животињском свету, грађевинском материјалу, предметима опште употребе, води за пиће, животним намирницама и сточној храни), и то у редовним условима, у случају сумње на ванредни догађај и у току ванредног догађаја

5.3. Права и обавезе надлежних органа

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине (ваздуха, воде, земљишта, опасне отпадне и штетне материје, бука, јонизујућа зрачења), она произилазе из следећих прописа:

1. Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 - др. закон)
2. Закон о процени утицаја на животну средину, (Сл. гл. РС бр. 135/04 и 36/09.)
3. Закон о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/21)
4. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/04, 25/15 и 109/21)
5. Закон о заштити од буке у животној средини (Службени гласник РС бр. 96/21)
6. Закон о заштити ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 10/13 и 26/21 – др.закон);
7. Закон о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др.закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023)
8. Закон о комуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011, 104/2016 и 95/2018)
9. Закон о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон)
10. Закон о управљању отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. закон)
11. Закон о безбедности и здрављу на раду, ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. закон)
12. Закон о путевима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2018 и 95/2018 - др. закон)
13. Закон о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 - др. закони)
14. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009 и 95/2018 - др. закон)
15. Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима ("Сл. гл. РС", бр. 71/10).

16. Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије ("Сл. гл. РС", бр. 98/10).
17. Правилником о обрасцу докумената о кретању отпада и упутству за његово попуњавање ("Сл. гл. РС", бр. 114/13).
18. Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима ("сл. гласник РС", бр. 18//2024)
19. Уредба о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процене утицаја на животну средину (Сл. гласник РС, бр. 114/2008).
20. Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("сл. гласник РС", бр. 88/2010 и 30/2018-др.уредба),
21. Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Сл. гласник РС", бр. 75/2010)
22. Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту ("Сл. гласник РС", број 30/2018 и 64/2019)

5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

У савременом друштву је приметно да се са напретком и развојем науке и технике, одвија истовремено и процес друштвене производње ризика. Ризик и опасност нису више и само резултат спољашњих сила, већ су иницирани развојем науке и технологије. Ризици су бројни многи невидљиви и иревезибилни, а сама перцепција и судови о њима су више друштвено дефинисани него научно. Научна и технолошка оцена ризика подразумева истовремено и утврђивање толерантних нивоа ризика која се заснива на објективним, методолошким поступцима обрачуна и оцене ризика. Због тога је од изузетне важности у склопу методологије за процену ризика донети план мера превенције, приправности и одговора на акцидент.

Национална методологија за процену ризика.

Национална стратегија за управљање ризиком има три основна дела:

- Анализа опасности од акцидента
- Планирање мера превенције, приправности и одговора на акцидент
- Планирање мера отклањања последица од акцидента (санација)

Анализа опасности од акцидента садржи:

- Идентификовање опасности (припрема, сакупљање података, идентификација и промена идентификације)
- Анализа последица (припрема, приказ могућег развоја догађаја, моделирање ефекта и анализа повредивости)
- Процена ризика (процена вероватноће настанка акцидента, процена могућих последица и оцена ризика)

Планирање мера отклањања последица од акцидента (санација) садржи:

- План санације (циљеви и обим санације, снаге и средства на санацији, редослед коришћења, програм постстудијског мониторинга животне средине, трошкови санације, начин обавештавања јавности о протеклом акциденту)
- Извештај о акциденту (анализа узрока и последица акцидента, развој и ток акцидент и одговор на акцидент, процена величине акцидента и анализа тренутног стања)

Неочекивани негативни утицаји могу настати услед:

- непридржавања прописаних мера заштите од пожара

- у случају удеса због хаварије на инсталацијама и опреми
- у случају неконтролисаног изливања горива, масти, уља и хемикалија,
- у случају неадекватног одлагања отпада и поступања са њим
- елементарних непогода (поплава, бујица и сл.)

Због тога је од изузетне важности у склопу методологије за процену ризика донети план мера превенције, приправности и одговора на акцидент.

Под превентивним мерама подразумева се све оно што се предузима са циљем:

- да се спречи настајање удеса
- да се осигура брзо опажање ситуације која се разликује од очекиване
- да се у случају настанка удеса адекватно реагује
- као и да се обезбеди брзо алармирање надлежних и одговорних служби и лица која организују акцију ефикасног локализовања и санирања последица

Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде извештаја о безбедности и плана заштите од удеса ("Сл. гласник РС", бр. 41/2010), прописана је садржина Политике превенције удеса и садржина методологија израде извештаја о безбедности.

5.5. Други елементи у зависности од врсте и обима плана

Програм праћења стања животне средине у току спровођења предметног плана подразумева и друге мере дефинисане одговарајућим законским прописима .

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни стратешки правци система заштите животне средине треба да буду усмерени на она превентивна деловања која треба да обезбеде или да допринесу стварању здраве животне средине.

Принципи заштите животне средине се дефинишу, спроводе и уграђују кроз три фазе:

- фаза планирања и пројектовања
- фаза изградње и
- фаза експлоатације.

У фази планирања и пројектовања остварује се права суштина појма заштите животне средине јер се још у фази израде просторних и урбанистичких планова сагледава, а пројектом заштите животне средине обезбеђује превентивна заштита.

Стратешка процена утицаја на животну средину има циљ да детаљно истражи карактеристике плана, да детектује све могуће негативне утицаје реализације тог плана и да дефинише мере којима се остварује контрола ових утицаја и њихово свођење у еколошки прихватљиве границе. Из тог разлога је потребно да постоји јединствена методолошка основа са јасно дефинисаним корацима за анализу.

Приликом израде предметне Стратешке процене анализирани су и разматране следеће области:

1. Циљеви и садржаји Просторног плана општине Богатић,
2. Плански основ и услови Јавних предузећа,
3. Размотрена су питања заштите животне средине од интереса за предметни план,
4. Дати су разлози за изостављање појединих питања и проблема из стратешке процене
5. Дате су основне геоморфолошке, хидролошке, климатске и метеоролошке карактеристике подручја, као и преглед заштићених непокретних и природних добара
6. Приказано је постојеће и планирано стање инфраструктуре
7. Дат је преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју плана

8. Објашњени су општи и посебни циљеви стратешке процене и начин на који су изабрани одговарајући индикатори који представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.
9. Процењени су могући утицаји предметног плана на животну средину, и дат је преглед мера које су предвиђене за смањење негативних утицаја односно повећање позитивних утицаја на животну средину.
10. Предложени су индикатори за праћење стања као и мониторинг систем за контролу квалитета земљишта, подземних вода.

Највећи проблем и тешкоћа која се јавља приликом израде Стратешке процене јесте чињеница да код нас постоји стални недостатак података о стању животне средине, те је веома тешко анализирати квалитет животне средине.

Не постоји јединствена и комплетна база података нити информациони систем о животnoj средини. Не постоји разрађена методологија избора и коришћења индикатора (показатеља) параметара животне средине, тј еколошких показатеља у области просторног и урбанистичког планирања.

Проблем и тешкоћу представља и чињеница да у нашој земљи није посебно законски регулисано питање специфичних производних постројења у домену заштите животне средине, осим у склопу Уредби о граничним вредностима емисија.

Услед недостатка потребних информација о животnoj средини у обухвату Плана, за израду Извештаја коришћени су расположиви подаци о стању животне средине ширег простора и подаци добијени на основу вишегодишњег искуства обрађивача и коришћењем података до којих су дошли обрађивачи, са вероватноћом да се исти могу користити у изради Извештаја о стратешкој процени утицаја предметних планских докумената.

Укупна проблематика третирана је у оквиру Закона о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018 и 95/2018 - др. Закон), којим су створене основне законске одредбе о неопходности израде посебних студијских истраживања које се односе на проблематику заштите животне средине.

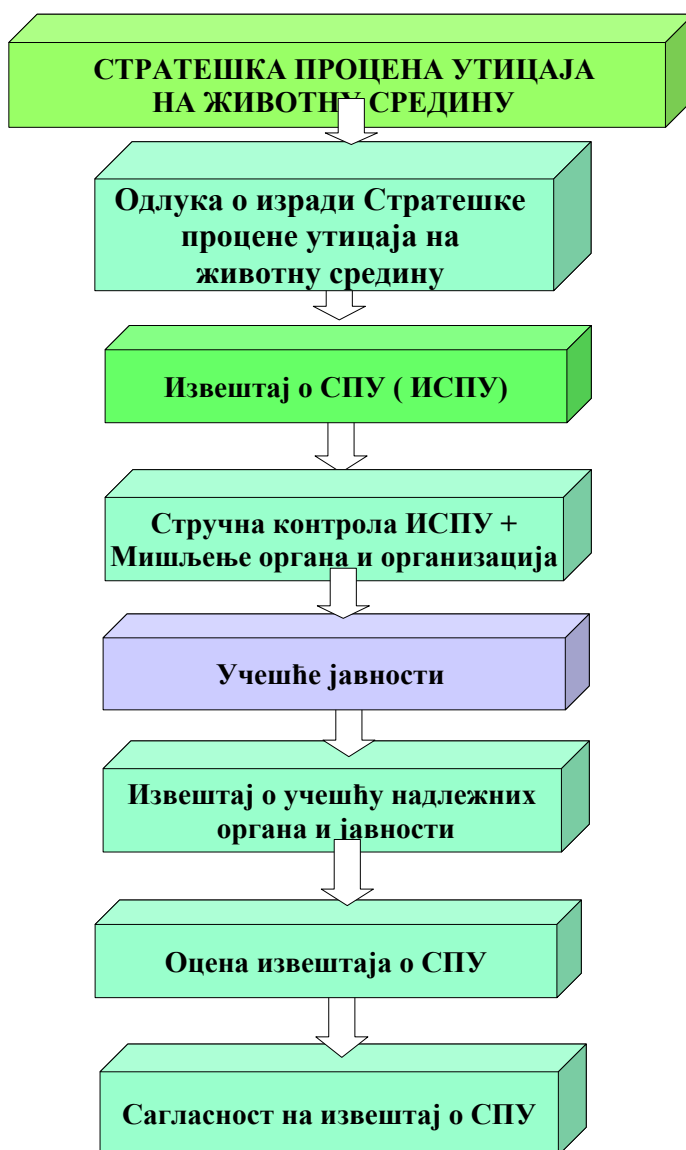
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, НАЧИН НА КОЈИ СУ У ПЛАН УКЉУЧЕНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени Закон о стратешкој процени (Сл.гл.РС бр. 135/04 и 88/10) (члан 19), након чега прави Извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности (Члан 20).

ШЕМА ПОСТУПКА ОДЛУЧИВАЊА О ИЗВЕШТАЈУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана. Учешће надлежних органа и организација обезбеђује се писменим путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене.

Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања плана.

Специфичности конкретних услова који се односе на ово истраживање огледају се у чињеницама да се оно ради као Стратешка процена утицаја на животну средину са циљем да се детаљно истраже карактеристике плана, и дефинишу карактеристике свих могућих негативних утицаја, као и на основу таквог свеобухватног сагледавања дефинишу мере којима се остварује контрола утицаја, односно они се своде у еколошки прихватљиве границе.

Примењена методологија анализе заштите животне средине, са свим предвиђеним мерама за спречавање и ограничавање негативних утицаја на животну средину, даје полазне основе у циљу одабира делатности у предвиђеним зонама и критеријуме за праћење релевантних параметара.

Специфичности предметних планских докумената као и специфичности постојећег стања животне средине конкретног простора условили су да се примењена методологија у одређеној мери модификује и прилагоди основним карактеристикама плана.

У смислу општих методолошких начела Стратешка процена утицаја је урађена тако што су претходно дефинисани: полазни програмски елементи (садржај и циљ плана и програма), полазне основе, постојеће стање животне средине, захтеви економског развоја као и примена важеће законске регулативе.

Орган надлежан за заштиту животне средине врши оцену извештаја из става 1. овог члана на основу критеријума садржаних у Прилогу II који је одштампан уз закон и чини његов саставни део. Сагласност на извештај о стратешкој процени, према чл. 22.

На основу оцене из члана 21. закона орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени или одбија захтев за давање сагласности.

Рок за одлучивање о давању сагласности из става 1. овог члана је 30 дана од дана пријема захтева органа надлежног за припрему плана и програма.

Размена информација о прекограничном утицају

Размену информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину врши министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Ако имплементација плана и програма може имати значајан негативан утицај на животну средину друге државе или ако држава чија животна средина може бити значајно угрожена то затражи, Министарство, у поступку учешћа заинтересованих органа и организација и јавности доставља, у што краћем року, а најкасније када буде информисао своју јавност, другој држави на мишљење информације, и то: сагласно чл. 23. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл. Гласник РС бр. 135/04,88/10).

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва.

Током израде стратешке процене предметног плана на животну средину, која је текла паралелно са израдом плана, разматрана су питања везана за заштиту животне средине и услови под којима се планиране активности могу реализовати у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају.

Закључци о израђеном извештају (према *Закону о Стратешкој процени утицаја на животну средину* (Сл. Гласник РС бр. 135/04,88/10), представљају сажетак информација обрађених у претходним поглављима :

Стратешка процена утицаја на животну средину има циљ да детаљно истражи карактеристике плана, да детектује све могуће негативне утицаје реализације тог плана и да дефинише мере којима се остварује контрола ових утицаја и њихово свођење у еколошки прихватљиве границе. Из тог разлога је потребно да постоји јединствена методолошка основа са јасно дефинисаним корацима за анализу.

Циљеви стратешке процене дефинисани су на основу сагледаних проблема и захтева за заштиту животне средине наведеним у плановима и стратегијама вишег реда, и то:

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних органа. Мере заштите животне средине дефинисане су у контексту заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта), што је у фази стратешке процене утицало на избор релевантних показатеља (индикатора):`

Да би се очувао квалитет животне средине потребно је усагласити решења инфраструктуре и потенцијалних извора загађења са свим постојећим прописима, како би се обезбедила заштита ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода.

На основу резултата извршене стратешке процене на животну средину, уколико се буду спроводиле прописане мере заштите и праћење стања одабраних индикатора стања животне средине, обезбедиће се не само заштита животне средине него и унапређење постојећег стања животне средине.

Комплексност система заштите животне средине на подручју Просторног плана разматрана је у оквиру Нацрта плана али и у склопу предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Методологија примењена у процесу вршења Стратешке процене је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Резимирајући утицаје Просторног плана на животну средину и одрживост планских решења као и међусобне утицаје појединих планских решења, њихову координацију у простору и синергијско дејство, долази се до закључка да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Мањи негативни утицаји, које је могуће очекивати реализацијом планских решења су ограниченог интензитета и просторних размера. Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину.

У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати поједини негативни ефекти у појединим секторима у односу на циљеве стратешке процене утицаја.

У варијанти да се планска решења имплементирају, могу се очекивати бројни позитивни ефекти у кључним секторима, који отклањају већину негативних тенденција у развоју предметног простора ако се Просторни план не би имплементирао.

Стратешка процена не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде планске документације нижих хијерархијских нивоа као и пројектно техничке документације.

Детаљнија анализа појединачних објеката и њихових утицаја на животну средину, разматраће се у оквиру стратешких процена утицаја планске документације на нижим хијерархијским нивоима и у оквиру процена утицаја појединачних објеката на животну средину.

Анализирајући Просторни план у целини, односно подручје њиме обухваћено, као јединствено такво подручје на територији Општине Богатић, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација Планских решења не изазива могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења која су дефинисана као приоритетна за развоја целог подручја Општине. У случајевима где је процењено да може доћи до значајног потенцијално негативног утицаја, потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овом Стратешком проценом.

Целокупна територија општине географски припада Мачви, која је од Семберије одвојена реком Дрином, а од Срема реком Савом. Река Дрина протиче западним делом Општине, дужином од око 24km. Ерозивним дејством Дрине део земљишта у западном делу Општине нашао се на левој обали реке, због чега река Дрина не представља западну границу општине Богатић. Река Сава представља непосредно после ушћа Дрине, границу према АП Војводина у дужини од око 12km, а највећим делом протиче северно од општине Богатић, подручјем општине Сремска Митровица, којој припада крајњи северни део Мачве. Веза са Семберијом се остварује преко моста на Дрини, код Бадовинаца, а са Сремом преко друмског и пешачког моста код Сремске и Мачванске Митровице.

ЗАКЉУЧАК:

Према свему наведеном, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је да су предвиђене све потребне мере како би планиране активности имале што мањи негативни утицај на квалитет животне средине, што је у функцији циљева одрживог развоја на предметном простору.

Стратешка процена утицаја на животну средину Просторног плана општине Богатић, урађена је у складу са *Законом о заштити животне средине (Сл. гласник РС бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон)* и *Законом о “Стратешкој процени утицаја на животну средину” (Сл. гласник РС бр. 135/04, 88/10)*.

Доношењем овог просторног плана ствара се основ за уређење и изградњу грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља: Бадовинци, Баново Поље, Белотић, Глоговац, Глушци, Дубље, Клење, Метковић, Очаге, Салаш Црнобарски, Совљак, Узвеће и Црна Бара и грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља, као и услови за даљу разраду планом обухваћеног простора, изградњу планираних инфраструктурних активности, планско уређење и опремање обухваћеног планског подручја. Просторни план је основа како за директно спровођење, тако и за даљу урбанистичку разраду.

Сарадници на изради Извештаја:

Весна Мијаиловић, дипл. инж. техн.
лиценца број: 371 L 218 12

Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ.
лиценца број: 203 0078 03 : 314 1802 03

Миланка Гајчански, дипл..инж.техн.
лиценца број: 371 6802 04

ГРАФИЧКИ И ОСТАЛИ ПРИЛОЗИ

- ПЛАН НАМЕНЕ ПОВРШИНА ППО Богатић
- ПЛАН НАМЕНЕ СРП „ЗАСАВИЦА“